
This is the **published version** of the article:

Castaño Clariana, Raquel; Udina, Dolors, dir. Context i traducció comentada de 'Letters from the Earth' de Mark Twain. 2015. (1202 Grau en Traducció i Interpretació)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/147064>

under the terms of the **CC BY-NC-ND** license

CONTEXT I TRADUCCIÓ COMENTADA DE *LETTERS FROM THE EARTH* DE MARK TWIN

101486 - Treball de Fi de Grau

Grau en Traducció i Interpretació
Curs acadèmic 2014-2015

Estudiant: Raquel Castaño Clariana

Tutor: Dolors Udina Abelló

8 de juny de 2015

Facultat de Traducció i d'Interpretació
Universitat Autònoma de Barcelona

Dades del TFG

Títol: *Context i traducció comentada de Letters from the Earth de Mark Twain.*

Autor: Raquel Castaño Clariana

Tutor: Dolors Udina Abelló

Centre: Facultat de Traducció i d'Interpretació

Estudis: Grau en Traducció i Interpretació

Curs acadèmic: 2014-15

Paraules clau

Mark Twain, traducció, religió, cristianisme, sarcasme, crítica, Bíblia.

Resum/Summary

En aquest treball es presenta la figura de Mark Twain i la seva obra, la major part de la qual no està traduïda al català. Seguidament, se centra en el seu pensament religiós. Twain fou una persona molt crítica amb la religió, especialment amb el cristianisme, com queda palès en l'obra *Letters from the Earth*. En aquest treball es fa una proposta de traducció d'aquest conjunt d'assajos en forma de carta al català, justificant les decisions preses.

This academic work presents the figure of Mark Twain and his writing, most of which has not been translated into Catalan. After that, it focuses on his views on religion. Twain was very critical of religion, especially of Christianity, as clearly stated in his work *Letters from the Earth*. This project consists of a draft translation of this series of essays in letter form into Catalan, explaining the decisions taken throughout the process.

Avís legal/Legal notice

© Raquel Castaño Clariana, Terrassa, 2015. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització de la seva autora.

© Raquel Castaño Clariana, Terrassa, 2015. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcast and/or transformed, either whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

Índex

Introducció	3
1. Mark Twain	
1.1 Breu biografia de Mark Twain	5
1.2 Obra de Mark Twain	6
1.2.1 L'obra de Twain traduïda al català	8
1.3 Pensament religiós de Mark Twain	9
2. <i>Letters from the Earth</i>	
2.1 Context de l'obra i la seva publicació	12
2.2 Tema de l'obra	13
2.3 Comentari sobre la traducció	13
2.3.1 Introducció	13
2.3.2 Carta de Satanàs	16
2.3.3 Carta II	16
2.3.4 Carta III	18
2.3.5 Carta IV	20
2.3.6 Carta V	20
2.3.7 Carta VI	21
2.3.8 Carta VII	21
2.3.9 Carta VIII	24
2.3.10 Carta IX	25
2.3.11 Carta X	25
2.3.12 Carta XI	27
Conclusions	28
Bibliografia	29
Annexos	
A. Obra completa de Mark Twain en anglès	32
B. Llista de les obres de Twain publicades en català	35
C. Traducció de <i>Letters from the Earth</i>	38

Introducció

El meu treball consisteix en la traducció comentada d'un text de l'anglès al català. El text escollit ha estat *Letters from the Earth*, de Mark Twain, una obra que no s'havia traduït amb anterioritat a aquesta llengua.

Vaig decidir realitzar aquest treball perquè vaig trobar que s'esqueia amb l'itinerari acadèmic que he escollit, ja que estic cursant la menció en traducció literària. Tenia clar que volia que la part essencial del meu projecte fos una traducció feta per mi, però no sabia quin text escollir. Aleshores, mentre donava un cop d'ull a les diverses propostes plantejades pels tutors, vaig llegir: «Traducció comentada d'un text de l'anglès al català. Proposta: *Letters from the Earth* (Mark Twain)». Vaig fer una recerca ràpida sobre aquesta obra i vaig veure que tractava temes de moral i religió i que, en general, constituïa una crítica sarcàstica a la Bíblia. Una lectura ràpida de les primeres línies de la introducció de l'obra em van servir per veure que estava redactada a imitació del primer capítol del Gènesi. Gràcies a la meva educació cristiana, estic molt familiaritzada amb aquests temes i referències, així que vaig arribar a la conclusió que era una bona opció.

El treball s'estructura fonamentalment en dues parts. La primera part situa la figura de Mark Twain amb una biografia resumida. També inclou un apartat dedicat a la seva obra —la llista completa de la qual es pot trobar en els annexos— i un apartat dedicat a les traduccions que se n'han fet en català, que posa de manifest com n'és

d'escassa la producció que ha arribat al nostre país d'aquest autor. El primer punt conclou amb una breu secció sobre el pensament religiós de Twain, molt pertinent en l'obra que ens ocupa.

La segona part se centra ja pròpiament en *Letters from the Earth*. El primer apartat comenta el context i les circumstàncies de la seva escriptura i publicació. El segon, el tema de l'obra. El darrer consisteix en el comentari sobre la traducció que, a causa de la seva extensió, no he pogut incloure en el cos del treball, però es troba íntegra als annexos.

La principal dificultat que he hagut d'afrontar a l'hora de realitzar aquest treball és que, en general, no tradueixo al català. De fet, al llarg dels meus estudis sempre he cursat les assignatures de traducció en castellà i tenia la intenció de realitzar el meu treball de final de grau en aquesta llengua. Cal dir que aquest assumpte em va fer dubtar a l'hora de decidir tirar endavant aquest projecte, però, finalment, vaig decidir acceptar el repte. Com que solc llegir en castellà, em resulta molt més senzill traduir en aquesta llengua i, per això, mentre treballava en la traducció de *Letters from the Earth*, molts cops em trobava que no sabia com dir alguna cosa en català, mentre que no tenia cap dubte de com la traduiria al castellà.

Per realitzar aquest treball, en primer lloc, vaig cercar informació sobre Mark Twain i la seva obra en diverses fonts i la vaig organitzar i redactar de manera més o menys coherent. Després, la vaig deixar aparcada fins que no vaig haver acabat la traducció. Un cop finalitzada, vaig rellegir el que havia recollit fins aleshores i ho vaig completar i reorganitzar amb nova informació que em semblava pertinent.

Quant a la traducció, vaig començar amb una primera lectura de *Letters from the Earth* i, un cop acabada, em vaig posar a traduir. Per a aquesta tasca, els diccionaris monolingües tant en català, com en castellà i en anglès em van resultar de gran ajuda, així com el diccionari bilingüe anglès – castellà. Tot i així, algunes frases em resultaven complicades d'entendre; en aquests casos, vaig consultar la versió existent en castellà, *Cartas desde la Tierra*, per ajudar-me a copsar-ne el significat. La Bíblia també ha estat una obra de consulta imprescindible, no només per les referències que apareixen en diverses cartes, sinó també perquè alguns fragments de l'obra estan extrets directament d'allà. Després que la meva tutora revisés aquesta primera versió, vaig fer els arranjaments oportuns i vaig començar a redactar el comentari, justificant les decisions que havia pres al llarg del procés de traducció.

1. Mark Twain

1.1 Breu biografia de Mark Twain

Samuel Langhorn Clemens (1835–1910), més conegut pel sobrenom de Mark Twain, va néixer el 30 de novembre de 1835 a Florida, Missouri, el sisè de set germans. Fou un prolífic escriptor, autor de dos grans clàssics de la literatura americana, *Les aventures de Tom Sawyer* i *Les aventures de Huckleberry Finn*. També fou pilot d'una embarcació fluvial, periodista, conferenciant, empresari i inventor. Twain va morir el 21 d'abril de 1910 a Redding, Connecticut.

La seva infantesa va transcórrer a Missouri, un estat relativament nou (havia assolit aquesta categoria l'any 1821). Es tractava d'un estat esclavista. La seva família posseïa uns quants esclaus, i Twain va passar molts estius a la casa del seu oncle jugant a les cambres dels esclaus, escoltant les seves històries i els cants espirituals negres amb què tant gaudia.

El 1847, quan Sam tenia 11 anys, el seu pare va morir. A causa d'això, la família va passar certes dificultats econòmiques, i Twain va deixar l'escola i va començar a treballar d'aprenent en un diari local. Va treballar en diversos diaris fins l'any 1857, en què va passar a treballar de pilot d'una embarcació al riu Mississipi. En esclatar la guerra civil americana, però, el trànsit fluvial es va aturar i Twain es va veure obligat a abandonar la seva carrera de pilot.

Amb l'esperança de fer-se ric en el fenomen conegut com la febre de la plata de Nevada, es va traslladar a aquell estat. En fracassar en el seu intent de convertir-se en prospector de plata, va començar a treballar per al diari *Territorial Enterprise*.

L'any 1865, va aconseguir el seu primer èxit editorial amb la publicació del seu primer relat breu, "Jim Smiley and His Jumping Frog". Un any més tard, el diari *Sacramento Union* el va contractar perquè visités i escrivís sobre les Illes Sandvitx (actualment Hawaii). Els seus escrits van esdevenir tan populars que, quan va tornar, va emprendre la seva primera gira de conferències. Posteriorment, el diari *Alta California* el va contractar perquè seguís escrivint literatura de viatges. Així, l'any 1867 va viatjar a Europa i Terra Santa. En aquest viatge va conèixer el seu futur cunyat, qui li va mostrar una foto de la seva germana Olivia, de qui Twain es va enamorar a primera vista. Després de festejar durant dos anys, Sam Clemens i Olivia Langdon es van casar l'any 1870.

A partir del 1873, Twain es va centrar en fer crítica social. Durant els següents disset anys va escriure els seus llibres més famosos, entre els quals es troben *Les aventures de Tom Sawyer* i *Les aventures de Huckleberry Finn*, on criticava l'esclavitud i el tracte que rebien els afroamericans en aquella època. Aquesta darrera obra també va ser la primera que va publicar la seva pròpia editorial.

Les contínues males inversions en nous invents el van portar a la ruïna, cosa que va obligar la seva família a traslladar-se a Europa. Quan la seva editorial va fer fallida, Twain va emprendre una gira arreu del món per guanyar alguns diners fent conferències. En aquests viatges va ser testimoni de l'explotació a què es veien sotmeses algunes regions per part de les potències europees. La guerra dels bòers (Sud-àfrica) i la rebel·lió dels bòxers (Xina) van alimentar el seu odi cap els països imperialistes, i amb la guerra hispanoamericana i la guerra de les Filipines aquest descontentament es va dirigir cap el govern dels Estats Units.

Durant els últims anys, els seus escrits van adquirir un to més obscur. Twain es va centrar en la cobdícia i la crueltat de l'ésser humà. Les seves aparicions públiques van seguir la mateixa línia, i en el 1900 va fer una presentació sarcàstica de Winston Churchill. A causa d'això, hi va haver qui el va anomenar traïdor i alguns dels seus escrits no van arribar a ser publicats mentre ell vivia.

L'any 1904 la seva esposa va morir a Itàlia. Després de la seva mort, Twain va tornar a Nova York, on va morir el 21 d'abril de 1910 a l'edat de 74 anys.

1.2 Obra de Mark Twain

Per diverses raons, és complicat oferir una bibliografia completa de l'obra de Mark Twain. D'una banda, Twain va ser un escriptor molt prolífic i la seva obra és molt extensa. De l'altra, part dels seus textos es va publicar en diaris poc coneguts i sota diversos pseudònims. A més, molts dels seus discursos s'han perdut o, directament, no es van transcriure. La recopilació de les seves obres, entre les quals s'inclouen novel·les, relats breus i assajos, entre d'altres, és, per tant, un procés inacabat, però podeu trobar una relació d'aquelles que s'han recuperat fins a dia d'avui en l'annex A.

Twain va iniciar la seva carrera escrivint versos humorístics. Es considera que la seva primera obra important va ser el relat "The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County" («La famosa granota saltadora»). A partir d'aquest impuls de popularitat va ser contractat pel diari *Sacramento Union* perquè escrivís cartes sobre les seves experiències de viatge. Aquestes cartes, escrites amb el seu humor característic, van ser el gènesi de la seva etapa com a escriptor de literatura de viatges. Aquesta tònica es va mantenir fins la publicació de *The Gilded Age: A Tale of Today* (*L'edat daurada: un conte d'avui*), el seu primer intent d'escriure una novel·la i l'únic llibre que va escriure en col·laboració.

La seva següent obra important va ser *The Adventures of Tom Sawyer* (*Les aventures de Tom Sawyer*), inspirada en els seus anys d'infantesa, en què el protagonista prenia com a model el nen Twain. La novel·la també presentava el personatge de Huckleberry Finn, basat en un amic d'infantesa de Twain anomenat Tom Blankenship.

Posteriorment va publicar *The Prince and the Pauper* (*El príncep i el captaire*), obra àmpliament reconeguda avui en dia, però que en el seu moment no va ser tan ben rebuda com la seva predecessora. La novel·la narra la història de dos nois físicament

idèntics nascuts el mateix dia però pertanyents a classes socials diferents que un dia decideixen intercanviar els papers. D'una banda, aquest argument constitueix la base d'una crítica social. De l'altra, aquesta va ser la seva primera obra purament de ficció.

Finalment, *The Adventures of Huckleberry Finn* (*Les aventures de Huckleberry Finn*) el va consolidar com a escriptor de renom. Aquesta novel·la, derivada de *Les aventures de Tom Sawyer*, té com a premissa principal la fe del protagonista en el que cal fer, encara que molts creguin que està equivocada. Aquesta obra, on Twain combina humor amb crítica social en una narració sòlida, s'ha considerat sovint com la primera gran novel·la americana. Malgrat tot, sovint ha estat censurada als Estats Units a causa de l'ús reiterat de la paraula «nigger», d'ús habitual en el període previ a la guerra civil americana, on se situa l'acció de la novel·la, però que avui en dia té connotacions racistes i pejoratives. Cal remarcar que la part final de *Huckleberry Finn* és objecte de polèmica. Ernest Hemingway va dir sobre aquesta novel·la: «Si la llegeixes, has d'aturar-te quan s'emporten el negre Jim. Aquest és el final de veritat». Amb tot, en el mateix assaig també va escriure: «Tota la literatura americana moderna prové d'un llibre de Mark Twain anomenat *Les aventures de Huckleberry Finn*»¹.

Més endavant va escriure *A Connecticut Yankee in King Arthur's Court* (*Un ianqui a la cort del rei Artús*), que constitueix la seva primera afirmació del seu desencís amb la política. És una novel·la de ficció històrica en què Twain mostra les absurditats de les normes polítiques i socials situant-les en temps del rei Artús.

La seva següent obra de gran format, *Pudd'nhead Wilson*, amb un fil conductor similar al de *El príncep i el captaire*, va ser escrita amb presses en un intent desesperat de Twain d'evitar la fallida de la seva editorial. Els crítics han atribuït a això la mala organització de la novel·la i les constants interrupcions de la trama.

Més endavant va emprendre un projecte que va titular *Personal Recollections of Joan of Arc*. Malgrat les crítiques que va rebre, Twain la considerava la seva obra preferida². Aquest llibre suposava l'acompliment d'un somni de joventut, ja que assegurava que durant l'adolescència havia trobat un manuscrit que narrava la vida de Joana d'Arc.

En fer fallida la seva editorial i trobar-se en una situació econòmica més aviat precària, Twain va publicar diverses crítiques literàries per tal d'arribar a final de més. En aquests articles atacava durament i sarcàstica autors com James Fenimore Cooper, George Eliot, Jane Austen i Robert Louis Stevenson. En aquesta època també va escriure alguns assajos explicant el que considerava que era «escriptura de qualitat», posant èmfasi en la concisió i el realisme.

¹ Hemingway, Ernest, *Green Hills of Africa* (1935), New York, Simon and Schuster, 1996.

² Goy-Blanquet, Dominique, *Joan of Arc, a saint for all reasons: studies in myth and politics*, Aldershot, Ashgate Publishing, 2003, p.132.

Després de la mort de la seva dona, que li havia fet de correctora i censora, Twain es va permetre de publicar algunes obres que no l'havien acabat de convèncer. La més coneguda és *The Mysterious stranger*, que detalla diverses visites de Satanàs a la Terra, però tampoc no es va arribar a publicar en vida de Twain.

L'última obra que va escriure va ser la seva autobiografia, narrada en ordre no cronològic. Malgrat les seves ordres expressives que no es publicués fins passats 100 anys de la seva mort, durant el segle XX se'n van publicar alguns fragments. Alguns editors d'aquestes parts les van reestructurar perquè seguissin un ordre més convencional i així es va perdre part de l'humor de Twain. Finalment, el primer volum d'aquesta autobiografia en tres parts es va publicar el 2010, tal com ell desitjava. Va constituir un fenomen editorial i, d'aquesta manera, Twain es va convertir en un autor que ha publicat llibres nous amb èxit de vendes en tots tres segles XIX, XX i XIX.

1.2.1 L'obra de Twain traduïda al català

Mark Twain ha estat traduït a moltes llengües. Les seves primeres obres publicades en català van ser *Les aventures de Tom Sawyer* i *L'elefant blanc, robat*, ambdues traduïdes per Josep Carner i publicades l'any 1918 per Editorial Catalana. Aquestes traduccions s'emmarquen en l'esperit noucentista que buscava la modernització de la cultura catalana incorporant-ne els millors autors estrangers. Cèsar August Jordana va traduir *Tom Sawyer, detectiu* l'any 1934, però li va mancar la força i l'èxit de la seva predecessora. A partir d'aquesta data es va produir un llarg període de temps sense cap traducció al català a causa de la repressió franquista.

Ara bé, la traducció de *Tom Sawyer* de Josep Carner ha arribat fins a l'actualitat, després d'haver passat per diverses editorials: l'any 1953 va ser editada per Selecta i el 1982, per La Magrana RBA. Tanmateix, la versió de Josep Carner no és l'única que podem trobar d'aquesta novel·la de Twain. *Les aventures de Tom Sawyer* és l'obra més famosa d'aquest autor en català, la que s'ha traduït i adaptat més vegades. Per això, paral·lelament a la traducció esmentada anteriorment, també trobem la versió feta per Maria Antònia Oliver, publicada per La Galera i, més endavant, per Proa; la versió d'Ernest Riera i Arubussà, publicada per l'Editorial Bambú i per Editorial Libervox SL; la traducció de Maria Àngels Rubio Sánchez, publicada per Castellnou Edicions, o la d'Héctor Cesena i Mèlich, publicada per Editorial Teide, S.A. Aquestes traduccions han servit com a base de diverses adaptacions destinades a un públic infantil. Podeu consultar-ne la llista completa a l'annex B.

Ocorre el mateix amb la que es considera la millor obra de Twain, *Les aventures de Huckleberry Finn*. Tanmateix, aquesta és una obra menys coneguda en el nostre país i no se l'ha traduïda tantes vegades. Va aparèixer per primer cop en català l'any 1979, quan 7X7 Edicions en va publicar la traducció de Joan Fontcuberta i Gel, versió

publicada posteriorment per RBA La Magrana. Més endavant, Javier Calzada la va traduir per a Ediciones Beascoa i Aurèlia Manils Guarro per a Editorial Barcanova.

Precisament a partir de l'any 1979 van començar a aparèixer noves traduccions de Twain al català. A part de Huckleberry Finn, també podem trobar el relat *Història del petit Esteve Girard*, traducció de Maria Aurèlia Capmany publicada per Parramón. El 1981, Editorial Laia, S.A. va publicar la traducció de Maria Cugueró: *El bitllet d'un milió de lliures*. L'any 1982, l'Editorial Rourich va publicar *El criat negre de Washington i altres contes*, traducció de Pere Formiguera, i el 1983, La Galera, SAU va publicar una altre de les obres més conegudes de l'autor, *El príncep i el captaire*, traduïda per Carme Serrallonga. L'any 1989, Anna Jenne va traduït *La famosa granota saltadora*, l'escrit que va propiciar el salt a la fama de Twain, per l'Editorial Barcanova.

Durant els anys noranta es va mantenir el ritme de traducció d'altres títols d'aquest autor al català. Així, es van publicar algunes obres menors, com *L'home que va corrompre Hadleyburg* (Edicions Bromera, 1993), traduïda per Josep Marco Borillo, o *Un doble misteri* (Laertes Editorial, S.A., 1994), traduïda per Montserrat Canyameres. Així mateix, l'any 1999 Quaderns Crema va publicar la traducció, feta per Joan Sellent, d'una altra obra prou coneguda, *Un ianqui a la cort del rei Artús*, que també ha estat posteriorment adaptada per a infants.

Durant aquest segle encara se n'han traduït obres, encara que menys conegudes. El 2001 RBA La Magrana va publicar *Un assassinat, un misteri i un casament*, traduït per Ernest Riera i Arbussà, que també va traduir *Els diaris d'Adam i Eva* per Angle Editorial l'any 2006. Aquell mateix any, l'editorial Libros del Zorro Rojo va publicar *Consells per a les nenes bones*, traducció de Neus Aymerich i Mallorca. Ediciones Destino va publicar el 2010 la traducció de *El conte del gaig d'en Baker* de Manuel Pla. Fa poc, el 2013, Agde Llibres va publicar *Canibalisme als vagons i altres relats breus*, amb traducció de Marta Milian Ariño.

Amb tot, això només és una petita mostra de la producció literària de Twain. Coneixem la seva faceta de novel·lista, de narrador, però, en canvi, la seva vessant com a crític i humorista ens és força desconeguda, ja que no s'ha traduït al català cap dels seus discursos o assaigs. Per això, aquest treball consistirà en una traducció comentada de l'obra *Letters from the Earth*, que aprofundeix en el pensament religiós del seu autor.

1.3 Pensament religiós de Mark Twain

Durant la seva infantesa, Twain va ser educat en el si d'una família presbiteriana. Tot i així, cap al final de la seva vida es va mostrar crític amb alguns elements de la religió organitzada i, especialment, amb el cristianisme.

D'una banda, les opinions de Twain en certs aspectes són totalment oposades al punt de vista religiós. Per exemple, rebutjava la idea que els infants neixen amb el pecat

original. De la mateixa manera, qüestionava les creences imperants. Es preguntava com podem estar segurs del que creiem o afirmem saber. En la seva autobiografia, afirma:

«En temes de religió i política, la gent obté les seves creences i conviccions de segona mà, sense examinar-les, d'autoritats que tampoc les han examinades i que, al mateix temps, les han obtingut d'altres que tampoc les han examinades, les opinions dels quals sobre els temes en qüestió no valen res.»³

Aquesta afirmació posa en dubte la validesa de qualsevol religió i, entre moltes d'altres, serveix com a base per afirmar que Mark Twain era ateu. Hi ha qui afirma, però, que, en realitat, Twain era un home religiós, i cita l'admiració que sentia l'autor per santa Joana d'Arc. En la seva obra *Personal Recollections of Joan of Arc* fa un reverent retrat de la donzella d'Orleans, un tema que el va obsessionar des que era adolescent. D'aquest llibre, va afirmar: «Dels meus llibres, el que m'agrada més és *Joana d'Arc*; és el millor»⁴.

Tanmateix, diversos dels seus escrits sobre religió, suggereixen que Twain era més aviat deista, ja que apunten a la idea que existeix un Déu, però no el Déu que els humans imaginem. En l'assaig "Three Statements of the Eighties" afirmava que creia en un Déu, però no en cap missatge o revelació ni en la vida després de la mort, cosa que dóna suport a aquesta teoria. Ara bé, aquells qui el van arribar a conèixer bé cap al final de la seva vida mantenen que va reflexionar molt sobre el tema de la vida després de la mort. La seva filla Clara va dir: «De vegades creia que la mort ho acabava tot, però la major part del temps creia en la vida eterna»⁵.

En general, opinava que «la bondat, la justícia i la misericòrdia de Déu es manifesten en les seves obres», però també que «l'univers es governa per lleis estrictes i immutables»⁶. No obstant això, en alguns escrits més tardans es mostrava menys optimista sobre la bondat de Déu i comentava que «si el nostre Creador és totpoderós, per bé o per mal, no està bé del cap»⁷.

Mentre que Twain va procurar evitar publicar els escrits que es podien considerar herètics o blasfems en vida, la biografia que es va publicar l'any 2010 recull amb claredat meridiana l'opinió de l'autor sobre el tema:

Hi ha un aspecte notable sobre el nostre cristianisme: dolent, sanguinari, despietat, avar i predador com és (...), és encara cent vegades millor que el cristianisme de la Bíblia amb el

³ Twain, Mark, *The autobiography of Mark Twain: The Complete and Authoritative Edition*, edited by Harriet Elinor Smith et al. Berkeley, University of California press, 2010.

⁴ Goy-Blanquet, Dominique, *Joan of Arc, a saint for all reasons: studies in myth and politics*, Aldershot, Ashgate Publishing, 2003, p.132.

⁵ Phipps, William E., *Mark Twain's Religion*, Macon, Mercer University Press, 2003, p.304.

⁶ Twain, Mark, *What is man? and Other Philosophical Writings*, edited by Paul Baender, Berkeley, University of California Press, 1973, p.56.

⁷ Twain, Mark, *op. cit.*, p.486.

seu crim prodigiós, la invenció de l'infern. Mesurats segons el cristianisme d'avui en dia, dolent com és, hipòcrita com és, buit i insubstancial com és, ni Déu ni el seu Fill són cristians (...). La nostra religió es terrible. Les flotes del món podrien surar còmodament en la sang innocent que ha vessat⁸.

⁸ Twain, Mark, *The autobiography of Mark Twain: The Complete and Authoritative Edition*, edited by Harriet Elinor Smith et al. Berkeley, University of California press, 2010.

2. Letters from the Earth

2.1 Context de l'obra i la seva publicació

Letters from the Earth és una de les obres pòstumes de Twain. Bernard DeVoto, l'editor de Twain en aquella època, en va arranjar les diverses parts en un llibre l'any 1939, però no es va publicar perquè Clara Clemens, filla de l'autor, s'hi oposava, ja que opinava que propiciava una visió distorsionada del seu pare. Tanmateix, alguns fragments van aparèixer en revistes.

Finalment, l'any 1960, Henry Nash Smith, el nou editor de l'obra de Twain, va aconseguir de persuadir-la i publicar el llibre. Dos anys més tard, Clara va explicar el seu canvi d'opinió, argumentat que "Mark Twain pertany al món" i que l'opinió pública era aleshores més tolerant⁹. També cal destacar el paper que va tenir en aquest canvi d'opinió l'enuig que de Clara a causa la propaganda soviètica, que afirmava que les idees del seu pare se censuraven en els Estats Units.

Twain va escriure els assajos que conformen *Letters from the Earth* durant una etapa dura de la seva vida: estava profundament endeutat, havia perdut la seva muller i una de les seves filles. Les referències textuais ens permeten saber que, com a mínim algunes seccions, van ser escrites poc abans de la mort de l'autor. Per exemple, en la "Letter VII" esmenta la donació d'un milió de dòlars de John D. Rockefeller Jr. per ajudar a eradicar l'ancilòstom, la qual es va anunciar el 28 d'octubre de 1909, poc més de cinc mesos abans de la mort de Twain.

Certament, *Letters from the Earth* no s'hauria pogut publicar en el seu moment sense provocar un greu daltabaix. Però, a la dècada dels seixanta, no només la opinió pública era més tolerant, com va expressar Clara Clemens, sinó que, com va posar de manifest el crític Howard Mumford Jones al *New York Times*, la interpretació de la Bíblia havia deixat enrere la literalitat característica dels temps anteriors, raó per la qual la sàtira de Twain podia semblar ingènua. No obstant això, tot i considerar-la una obra "antiquada", també en va defensar el seu valor: «Però així com la geografia fantàstica d'*Els viatges de Gulliver*, abans una manera de guanyar credibilitat, no alteren la saviesa de Swift (...) *Letters from the Earth* no es veu malmesa pel declivi de la creença en el cel protestant»¹⁰.

En la seva crítica, Howard Mumford Jones també va posar de manifest la rellevància de *Letters from the Earth* en el moment de la seva publicació, afirmant que els cristians més fervents de la Bíblia opinarien que el llibre és blasfem i que desitjarien que Clara Clemens no hagués aprovat la seva publicació, però també que d'altres lectors més informats es meravellarien davant la gran imaginació que traspuen els seus millors

⁹ Gelb, Arthur, "Anti-Religious Work by Twain, Long Withheld to Be Published", *The New York Times*, New York (1962).

¹⁰ Jones, Howard Mumford, "The Other Face of the Humorist", *The New York Times*, New York (1962).

passatges i reflexionarien sobre l'abast de la crueltat de l'home que, després d'horroros com el d'Hiroshima, era un tema més present en l'ètica moderna que el que Twain hagués pogut arribar a imaginar.

2.2 Tema de l'obra

El llibre està conformat per una sèrie de comentaris i assajos sota la forma d'onze cartes escrites per l'arcàngel Satanàs als arcàngels Gabriel i Miquel. En aquestes cartes, Satanàs fa observacions sobre els curiosos procediments de la vida a la Terra i la naturalesa de l'home i la seva religió. El contingut, doncs, tracta temes de moralitat i religió en un to sarcàstic.

Twain exposa en aquesta obra el gran error que suposa la invenció del sentit moral. Si l'home intentés complir els mandats de la Bíblia estaria actuant en contra de la seva pròpia naturalesa, cosa que, en realitat, no pot fer. D'aquí la hipocresia dels judicis morals. De la mateixa manera que no podem culpar el tigre per matar, ja que Déu el va concebre d'aquesta manera, no podem culpar l'home per actuar d'acord amb la seva naturalesa.

L'hostilitat de Twain cap a Déu només es pot entendre a partir de l'educació religiosa fonamentalista que va rebre. Segons aquesta visió, les Escripures són textos divinament inspirats i, precisament per això, també són lògicament coherents. Twain, contrari a aquesta idea, es delecta mostrant la contradicció entre els dons que Déu ha atorgat a l'home i els manaments als quals està subjecte.

2.3 Comentari sobre la traducció

He decidit estructurar aquest punt en diversos apartats, cadascun dels quals correspon a un fragment de *Letters from the Earth*. He decidit estructurar-ho d'aquesta perquè la traducció és bastant extensa i així resultarà més fàcil per al lector saber de quin segment es parla en cada moment. Cada apartat inclourà un breu resum de l'assaig sobre el qual tracta, que té l'objectiu de contextualitzar les qüestions de traducció plantejades, i un comentari sobre aquestes qüestions. En la majoria de casos apareixeran en una taula les solucions adoptades comparades amb la frase original en anglès.

2.3.1 Introducció

L'obra comença amb un relat explicat per un narrador en tercera persona. El conte detalla com Déu crea l'univers i hi imposa la llei de la naturalesa –la llei de Déu–, que cap criatura, ni tan sols l'home, pot contradir. Satanàs, un arcàngel amb la llengua massa llarga, es dedica a fer comentaris sarcàstics sobre aquest experiment de Déu amb els animals i els humans i, com a conseqüència, és desterrat una llarga temporada. En el seu exili, decideix visitar la Terra per veure de primera mà els resultats de l'experiment.

En aquest fragment es posen de manifest dues qüestions que es mantindran al llarg de tot el procés de traducció. D'una banda, la puntuació. De l'altra, l'ús de les majúscules. Pel que fa al primer assumpte, en primer lloc, cal canviar els signes de puntuació pels que corresponen en els diàlegs. En segon lloc, s'ha d'anar amb compte amb els guions, ja que en anglès tenen usos que no té en la nostra llengua i, a més, Twain els utilitza profusament. Segons el context, he canviat el guió per un o altre signe.

Text original	But these are details of no considerable moment; the new feature, the immense feature, is — what, gentlemen?
Proposta de traducció	Però aquests són detalls sense importància; el nou tret, el tret distintiu és... quin, senyors?

Text original	Now — observe — behold! A new creature — and the masterpiece — <i>Man!</i>
Proposta de traducció	Ara, observeu, contempleu! Un nou ésser, l'obra mestra: l'home!

Com a mostra de respecte i deferència, el nom de Déu se sol escriure en majúscula. En anglès, aquesta convenció es fa extensible als tots els pronoms que hi fan referència, però no en català. Els pronoms possessius que fan referència a Déu només es capitalitzen en casos específics com, per exemple, Nostre Senyor.

Text original	His mighty bulk towered rugged and mountain-like into the zenith, and His divine head blazed there like a distant sun.
Proposta de traducció	La seva poderosa corpulència s'alçava robusta com una muntanya i el seu cap diví brillava en el zenit com un sol distant.

En principi, no existeix cap motiu perquè la paraula “espai” vagi en majúscula, però tampoc hi ha cap motiu perquè hi vagi en anglès. Amb tot, es podria interpretar com el nom que designa el país on viuen Déu i els seus àngels. Per això he decidit mantenir la majúscula del text original.

Text original	diminishing in magnitude and intensity as they pierced the far frontiers of Space
Proposta de traducció	disminuint en magnitud i intensitat en travessar les llunyanes fronteres de l'Espai

En el següent cas, després de consultar un parell de guies d'estil, he arribat a la conclusió que les denominacions genèriques d'una entitat formalment constituïda i les

denominacions d'institucions com, per exemple, Govern Civil de Barcelona, s'escriuen en majúscules. El cas que ens ocupa és similar, així que he mantingut les majúscules.

Text original	At the end on an hour the Grand Council was dismissed.
Proposta de traducció	Al cap d'una hora es va dissoldre el Gran Consell.

Tot i que en anglès s'escriuen en majúscula, en català els termes científics i tècnics com, per exemple, teorema de Pitàgores o lleis de Newton, s'escriuen en minúscules. Així mateix, la guia de l'Institut d'Estudis Catalans suggereix que conceptes referits a la religió com, precisament, «la llei de Déu», s'escriuin en minúscula.

Text original	Law — <i>Automatic Law</i> — exact and unvarying Law [...]. And He gave it a name — the LAW OF NATURE — and said Natural Law is the LAW OF GOD — interchangeable names for one and the same thing.
Proposta de traducció	Una llei —la llei automàtica— exacta i invariable [...]. I li ha donat un nom, llei de la naturalesa, i ha afirmat que aquesta llei és la llei de Déu; noms intercanviables per a una i la mateixa cosa.

Les denominacions militars van en minúscula quan s'utilitzen en sentit absolutament genèric o quan es tracta de plurals aglutinadors. Així, per exemple, l'exèrcit soviètic s'escriuria en minúscules, però l'Exèrcit Roig, no. En aquest cas, he considerat que es referia a un òrgan concret, així que he mantingut la majúscula.

Text original	He had made them confidentially to his safe friends the other archangels, but they had been overheard by some ordinary angels and reported at Headquarters.
Proposta de traducció	Els havia fet confidencialment als amics en qui confiava, els arcàngels, però alguns àngels el sentiren i informaren al Quarter General.

En un principi, havia mantingut les majúscules de la paraula «sant». Però les formes de tractament, que inclouen el tractament de sant, s'escriuen, excepte casos concrets, en minúscules. La confusió és propiciada perquè, en alguns casos, aquesta paraula s'escriu en majúscula: quan forma part d'un topònim, del nom d'una planta o d'expressions com ara «camí de Sant Jaume».

Text original	By and by he wrote home — very privately — to St. Michael and St. Gabriel about it.
Proposta de traducció	Al cap d'un temps va escriure —molt privadament— a sant Miquel i sant Gabriel per parlar-los d'aquest tema.

2.3.2 Carta de Satanàs

La primera carta és breu i serveix per introduir els temes que es tractaran en la resta d'assajos. En primer lloc, l'home s'anomena a si mateix «l'obra més noble de Déu», però Satanàs en té una pobra opinió. En segon lloc, l'home resa, i segueix resant encara que no obtingui resposta. En tercer lloc, l'home creu que si és bo anirà al cel, però si no compleix els manaments, anirà a l'infern.

Aquí vaig tenir problemes a l'hora de traduir l'expressió idiomàtica «put a strain upon». D'una banda, sembla que vindria a significar «posar una càrrega sobre». De l'altra, «strain» és un esforç intens, ja sigui mental o físic.

Text original	Moreover — if I may put another strain upon you — he thinks he is the Creator's pet.
Proposta de traducció	A més a més —si us puc demanar un esforç d'imaginació— està convençut de ser el preferit del Creador.

Text original	I must put one more strain upon you: he thinks he is going to heaven!
Proposta de traducció	I encara us he de demanar un esforç més: l'home creu que anirà al cel!

L'altre problema que vaig trobar va ser el mot «purr». Immediatament em va venir el cap el verb castellà «ronronear», però no sabia com es deia en català. Els verbs que designen aquest so característic dels gats són «filar» i «roncar» i cap de les dues opcions em convenia perquè, com que aquest no és el significat principals d'aquells verbs, no s'entenia. Vaig pensar d'afegir «com un gat» darrere del verb, perquè no hi hagués confusions, però no semblava massa adequat. Finalment, em vaig cenyir al fet que «purr», deixant de banda el so, és una manera d'expressar el plaer que un sent.

Text original	Fills his prayers with crude and bald and florid flatteries of Him, and thinks He sits and purrs over these extravagancies and enjoys them.
Proposta de traducció	Omple les seves pregàries de lloances simples, florides i grolleres i pensa que Ell s'asseu i se sent complagut en sentir aquestes extravagàncies.

2.3.3 Carta II

En aquesta carta, Satanàs descriu el cel de la religió cristiana. Per a fer-ho, primer detalla allò que més apassiona l'home i allò que no suporta. Després, posa de manifest que, en aquest paradís, no hi ha res que li agradi a l'home, però, en canvi, hi ha tot allò que detesta.

Mentre traduïa aquest assaig, vaig veure que, al principi, tenia molta paràgrafs, la majoria dels quals eren molt breus. Segons el meu criteri es podien ajuntar, i ho vaig fer. Més endavant, però, vaig abandonar aquesta pràctica i, quan vaig revisar la traducció, vaig revertir aquest canvi. És cert que, si fos un altre tipus de text, aquest canvi no importaria i, fins i tot, seria adequat, però en un text amb una autoria tan marcada com aquest, s'ha de procurar respectar al màxim l'estil de l'autor.

«Sabbath» és una paraula que apareix diverses vegades al llarg de l'obra, escrita de manera diferent, és a dir, de vegades en majúscula i de vegades en minúscula. He decidit unificar-ho tot sota la forma catalana d'aquest mot.

Text original	To forty-nine men in fifty the Sabbath Day is a dreary, dreary bore.
Proposta de traducció	Quaranta-nou de cada cinquanta homes troba que la festivitat del sàbat és insuportablement avorrida.

La paraula «nigger», força present en algunes obres de Twain, ha donat peu a debats sobre la conveniència de censurar-la. Avui en dia és una paraula tabú per les seves connotacions ofensives, ja que era el mot que es feia servir per designar les persones d'origen africà que, en aquell temps, eren esclaves. L'he traduïda per la paraula «negre». No acaba de ser el mateix, però l'ús de les cometes reforça la connotació despectiva de la paraula. A més, l'efecte és cada cop més similar, ja que vivim en una societat obsessionada pel que és políticament correcte i sembla que ja no està ben vist dir que algú és negre, sinó que s'ha de dir que és «de color».

Text original	White men will not associate with "niggers," nor marry them.
Proposta de traducció	Els homes blancs refusen relacionar-se amb «negres» o casar-s'hi.

El mot «urchin» també va suposar un problema, ja que és una paraula amb diverses accepcions bastant similars entre si. Després de consultar diversos diccionaris, vaig obtenir quatre possibles significats: 1) noi murri i trapella, especialment aquell que és jove, petit o va vestit amb parracs; 2) nen trapella; 3) qualsevol nen o jove; 4) nen pobre i sovint trapella de ciutat. Així, «urchin» podia significar senzillament «nen», però en aquest cas Twain hauria pogut fer servir la paraula «boy». Si havia d'afegir un matís, la trapelleria sembla ser el tret comú en la resta de definicions.

Text original	The urchin who is his comrade's superior in games is as diligent and as enthusiastic in his practice
Proposta de traducció	El nen trapella que supera el seu company en els jocs és tan diligent i entusiasta en la seva pràctica

«Sabaoth» és una paraula hebrea que significa «exèrcits». Apareix acompanyant el nom de Déu com un títol de majestat: Senyor dels Exèrcits. Alguns estudiosos opinen que es refereix, almenys en el seu sentit primitiu, a les hosts d'Israel, que es trobaven sota la protecció divina. D'altres, creuen que es refereix als exèrcits celestials i, metafòricament, a les estrelles i a l'univers sencer. L'expressió «Lord God of Sabaoth» apareix en Romans 9, 29 i Jaume 5, 4, però és més coneguda per la fórmula del Sanctus: «Holy, holy, holy, Lord God of Sabaoth». En els dos primers casos, la traducció catalana és «Senyor de l'univers»; en el darrer, «Déu de l'univers». M'he decantat per l'última opció perquè Twain estava fent precisament una paròdia d'aquest himne de lloança.

Text original	“Hosannah, hosanna, hosanna, Lord God of Sabaoth, ‘rah! ‘rah! ‘rah!’! siss! — boom! ... a-a-ah!”
Proposta de traducció	«Hosanna, hosanna, hosanna, Déu de l'Univers, ra!, ra!, ra!, siss!, pum!... a-a-ah!».

La frase «fling it no largess» també va resultar problemàtica. Sembla que «largess» o «largesse» pot significar «obsequi», o l'acte d'oferir generosament aquest present, però també «generositat». No vaig trobar cap significat o possible traducció del verb «fling» en aquest context, així que vaig extreure el significat de la frase pel context i vaig cercar una manera d'expressar-lo en català.

Text original	has invented a religion and a heaven which pay no compliments to intellect, offer it no distinctions, fling it no largess
Proposta de traducció	ha inventat una religió i un paradís que no rendeixen cap homenatge a l'intel·lecte, no li ofereixen cap distinció ni el fan objecte de la seva generositat

2.3.4 Carta III

En aquest assaig, Twain posa de manifest que la humanitat ha inventat centenars de religions amb el pas del temps. Una de les principals religions que ha creat és la cristiana, recollida en la Bíblia, la qual considera interessant. Tanmateix, també diu que conté més de mil mentides i que està escrita a partir de bibles d'altres religions i, no obstant això, els cristians hi creuen, i creuen que els seus textos han sigut inspirats i dictats per Déu. Se centra aleshores en els primers capítols del Gènesi, comentant de manera sarcàstica els relats de la creació i del pecat d'Adam i Eva. Com podien ser culpables, si no sabien què era el mal?

La Bíblia, igual que la resta de llibres sagrats, s'escriu en majúscula. De Bíblia, però, només n'hi ha una. Quan Twain utilitza la paraula «Bibles», fent referència a altres textos anteriors a la Bíblia, jo he deixat la paraula en minúscula.

Text original	This Bible is built mainly out of the fragments of older Bibles that had their day and crumbled to ruin.
Proposta de traducció	Aquesta Bíblia està constituïda principalment a partir de fragments d'altres bíblies que van tenir el seu moment i van passar de moda.

«Sunday school» significa, literalment, «escola dominical». Per desgràcia, aquesta expressió no funciona en català, així que havia de trobar una manera d'expressar el mateix. Una «Sunday school» depenia, generalment, d'una església, on cada diumenge s'hi impartien les classes, les quals estaven relacionades amb la religió, tot i que antigament també oferien educació seglar. Segons aquesta definició, és l'equivalent de la catequesi.

Text original	However, the Sunday school still teaches the child that Arcturus was created to help light this earth
Proposta de traducció	Tot i així, a catequesi encara s'ensenya als nens que Arcturus va ser creat per ajudar a il·luminar la Terra

En el següent cas, Twain fa servir aquesta expressió com si es tractés d'una data important, d'un esdeveniment històric. En aquest s'escriuria en majúscules, així que les he mantingudes.

Text original	During the Six Days, God created man and the other animals.
Proposta de traducció	Durant els Sis Dies, Déu va crear l'home i els altres animals.

Literalment, «immodesty» és «impudicícia», però l'autor es refereix al naixement del sentit del pudor. És aquest sentit el que determina què és impúdic i què no. Lògicament, no té sentit dir que la gent valora la impudicícia, quan el sentit del text original és el contrari: el que es valora és ser pudorós.

Text original	In that memorable moment immodesty was born and some people have valued it ever since, though it would certainly puzzle them to explain why.
Proposta de traducció	Va ser en aquell moment memorable quan va néixer el sentit del pudor, i alguns el valoren des d'aleshores, tot i que els costaria explicar per què.

2.3.5 Carta IV

La quarta carta explica que la humanitat es va multiplicar i, amb el temps, va decebre Déu amb el seu comportament. Per això, Déu va decidir exterminar-la, cosa que Satanàs considera una bona decisió, però finalment va canviar d'opinió i va decidir salvar Noè i la seva família, per la qual cosa li va demanar que construís una arca.

«The Fall» és un terme que, en la teologia cristiana, es refereix a la transició dels primers éssers humans d'un estat d'obediència innocent a Déu, a un estat culpable de desobediència. En català, aquesta doctrina rep el nom de «caiguda de l'home».

Text original	They had lost every pleasure they had possessed before "The Fall"
Proposta de traducció	Havien perdut tots els plaers que posseïen abans de «la caiguda de l'home»

Twain té certa predilecció per escriure la paraula «Ark» en majúscula cada vegada que l'utilitza en el text. Tot i que en català es podria arribar a mantenir la majúscula en algun cas, el cert és que generalment s'escriu en minúscula.

Text original	He planned an Ark, and Noah built it.
Proposta de traducció	Va dissenyar una arca i Noè la va construir.

2.3.6 Carta V

La cinquena carta compara la tasca de Noè amb la dels romans que reunien animals per a celebrar grans ocasions amb espectacles a l'amfiteatre. Finalment, Noè lleva àncores alarmat pel relat d'un home, que l'adverteix que s'apropa una estampida d'animals amb intencions d'embarcar. Aquests animals s'acaben ofegant amb la resta d'homes, dones i nens, que no deixen de suplicar ajuda a Déu.

Un dels problemes en aquest assaig va ser el nom dels animals, però amb un diccionari va quedar ràpidament arreglat. Així, vaig poder saber que «lice» són polls, «ticks» són puces, «caterpillars» són paparres i un «'possom» (opposum), una sariga.

En aquesta carta, com en altres cartes més endavant, apareix una mesura en milles. Tot i que hi ha certa polèmica sobre si en les traduccions de textos anglesos s'han de mantenir les unitats de mesura tal com apareixen en l'original o s'han de traduir, per tal de facilitar la comprensió al lector, he convertit les milles a quilòmetres.

Text original	He said he had been camping among some mountains
---------------	--

	and valleys about six hundred miles away
Proposta de traducció	Deia que havia acampat en valls i muntanyes a uns mil quilòmetres de distància.

2.3.7 Carta VI

Aquesta carta explica com Noè i la seva família tornen enrere per anar a buscar una mosca. Això ha estat obra de la Providència, perquè si la mosca hagués embarcat, l'home hauria deixat enrere una malaltia inestimable: la febre tifoide. Segons Satanàs, és complicat entendre la naturalesa de Déu, però es pot arribar a aconseguir. La clau és la gelosia. Quan Adam i Eva van menjar el fruit prohibit per ser com déus, es va posar tan gelós que encara avui no s'ha recuperat del trauma i totes les malalties i dolors que pateix l'home són conseqüència de la set de venjança de Déu.

No tenia massa clar què volia dir «goody-goody». Per context, semblava que seria alguna cosa com «benigne», però la forma de la paraula ja indica que té connotacions burlesques. Per les definicions que vaig trobar, vaig arribar a la conclusió que és l'equivalent anglès de la paraula castellana «santurrón». A partir d'aquí, vaig haver de buscar un mot que expressés aquest concepte en català.

Text original	of goody-goody abstract morals made out of words
Proposta de traducció	amb una moral abstracta i beguina feta de paraules

La següent cita bíblica presenta un problema i és que, en català, diu: «No tindràs cap altre déu fora de mi». No es pot fer servir aquesta frase, perquè trenca per complet l'argument de Twain, que afirma que Déu només demanava ser considerat com un igual, ni per sobre ni per sota dels altres déus. Crec que en aquest cas s'hauria d'incloure una nota explicativa al peu de pàgina.

Text original	"Thou shalt have no other gods <i>before</i> me."
Proposta de traducció	«No posaràs cap altre déu per davant de mi».

2.3.8 Carta VII

En la setena carta, Twain posa en boca de Satanàs les incomoditats que la família de Noè havia de suportar a l'arca. Entre elles, destaca el fet que estaven farcits de microbis i paràsits, perquè havien de salvar i transmetre les malalties més terribles a les noves generacions. Malalties que Déu ha dissenyat especialment per l'home. Però, quan milers d'anys més tard, l'home, gràcies a la ciència, aconsegueix eradicar una d'aquestes malalties, l'Església diu que n'hem de donar gràcies a Déu.

Al principi, havia traduït la següent frase d'una altra manera, però no n'estava gens satisfeta perquè semblava una frase condicional, així que vaig haver de buscar una altra manera d'expressar el que Twain volia dir. Segons la interpretació que en vaig fer, l'autor està fent una objecció a la connotació positiva del verb «save». Així, vaig reformular l'oració per intentar transmetre aquest missatge.

Text original	Noah and his family were saved — if that could be called an advantage. I throw in the <i>if</i> for the reason that there has never been an intelligent person of the age of sixty who would consent to live his life over again.
Proposta de traducció	Noè i la seva família es van salvar (si el fet de seguir vius es pot considerar una cosa positiva). Afegeixo aquest «si» per la senzilla raó que mai no ha existit una persona intel·ligent que hagi arribat als seixanta anys que s'avingui a viure la seva vida de nou.

Els noms de les malalties no van ser complicats de trobar. La primera traducció que vaig trobar per «hydrophobia» va ser «hidrofòbia». Ara bé, la primera acepció d'aquesta paraula és «aversió morbosa a l'aigua». També és el primer significat que s'obté a partir dels dos mots que la formen, així que vaig decidir fer servir la paraula «ràbia», que em semblava més clara. Cal destacar que «black-plague» no es troba enlloc sota aquesta forma però sí sota la de «Black Death», tot i que no és difícil deduir que es refereix a la pesta negra o bubònica.

Text original	There were typhoid germs, and cholera germs, and hydrophobia germs, and lockjaw germs, and consumption germs, and black-plague germs
Proposta de traducció	Hi havia gèrmens de febre tifoide, de còlera, de ràbia, de tètanus, de tuberculosi i de pesta bubònica

El següent cas es tractava de la traducció d'un himne. El més important era, doncs, mantenir la rima. Per a poder-ho fer, vaig haver de canviar lleugerament la segona part que, literalment, seria: «fins que les entranyes més recòndites de l'home alabin el nom del seu Creador».

Text original	Constipation, O Consipation, The Joyful sound proclaim Till man's remotest entrail Shall praise its Maker's name.
---------------	--

Proposta de traducció	Restrenyiment, oh, restrenyiment, l'alegre so proclama. Fins les recòndites entranyes de l'home El nom del Creador alaben.
-----------------------	---

«Batter-cake» va ser una paraula complicada de trobar, perquè no apareixia en els diccionaris que faig servir habitualment. La vaig acabar trobant sota la forma «battercake» com a sinònim de «pancake», però això no em solucionava res, perquè aquesta paraula no existeix en català; la que més s'hi assembla és «crep», però tampoc és el mateix. Deixar la paraula en anglès tampoc em semblava la millor opció. Finalment em vaig decantar per la paraula «pastes», que inclou tant els *pancakes* nord-americans com els croissants o les magdalenes, més típics en els esmorzars en la nostra cultura.

Text original	then comes to that healthy man's table and wipes these things off on the butter and discharges a bowel-load of typhoid germs and excrement on his batter-cakes.
Proposta de traducció	després es posa sobre la taula d'aquell home sa i els deixa caure sobre la mantega i descarrega els seus excrements amb gèrmens tifoides sobre les pastes.

Tornant al tema de les malalties, la paraula «hookworm» es pot traduir com «ancilòstom» o com «paràsit intestinal». Quan apareix per primer cop, em decanto per aquesta darrera opció, ja que el públic general no sap què és l'ancilòstom. Ara bé, quan Twain passa a tractar el tema des d'un punt de vista més científic, utilitzo aquesta paraula.

Text original	Shem was full of hookworms. [...] The hookworm was discovered two or three years ago by a physician, who had been patiently studying its victims for a long time.
Proposta de traducció	Sem estava farcit de paràsits intestinals. [...] L'ancilòstom va ser descobert fa tres o quatre anys per un metge que havia estudiat pacientment les víctimes d'aquest paràsit durant molt de temps.

La següent oració és una referència prou coneguda en el món anglosaxó. Es tracta d'una cita del poema “Man was made to Mourn: A Dirge” (1875), del poeta escocès Robert Burns. El poema no està traduït al català, ni tampoc al castellà, així que

m'he limitat a traduït la frase de manera literal. Una nota al peu de pàgina indica l'origen de la cita.

Text original	Man's inhumanity to man Makes countless thousands mourn!
Proposta de traducció	La manca d'humanitat de l'home envers l'home fa que incomptables milers estiguin de dol!

2.3.9 Carta VIII

En aquest assaig, Twain dóna arguments en contra dels manaments. Déu dóna a cada home, en néixer, un temperament, i l'home no el pot canviar. És la llei de la naturalesa, la llei de Déu. No obstant això, tots els manaments i estatuts de la Bíblia són un intent de revocar aquesta llei natural, especialment els que fan referència a l'adulteri.

En el següent fragment es poden observar els canvis en «sàbat» i en la unitat de mesura, de milles a quilòmetres. El major problema era, però, la denominació dels animals. En anglès, hi ha paraules que defineixen de les cabres com, per exemple «doe» per a les femelles i «buck» per als mascles, però són paraules que també designen les contraparts femenina i masculina d'altres animals i, en aquest cas, Twain està parlant exclusivament de les cabres. Pel context, el lector podria deduir perfectament que es refereix a les cabres, però l'autor prefereix fer la distinció de sexes afegint «lady» i «gentleman». És una elecció curiosa, perquè hauria estat més lògic fer servir les paraules «male» i «female», així que he decidit mantenir-la per no alterar l'humor irònic de Twain. Ara bé, l'expressió «senyor cabra» no em semblava del tot encertada, així que he fet servir la paraula que designa els mascles d'aquesta espècie.

Text original	No lady goat is safe from criminal assault, even on the Sabbath Day, when there is a gentleman goat within three miles
Proposta de traducció	Cap senyora cabra està fora de perill, ni tan sols el sàbat, si hi ha un senyor boc en cinc quilòmetres a la rodona

Per influència de l'anglès, cada cop és més habitual trobar en castellà expressions com «condenadamente estúpido». En català, però, no ho he vist mai i, de fet, no sona gens natural. El «damn», o «damned» en aquest cas, s'utilitza per conferir un valor emfàtic a l'adjectiu que acompanya, i la nostra llengua té els seus propis mecanismes per dur a terme aquesta mateixa funció.

Text original	You have heretofore found out, by my teachings, that man is a fool; you are now aware that woman is a damned fool.
Proposta de traducció	Fins ara heu descobert, pel que us he ensenyat, que l'home és un babau; ara sabeu que la dona és una babaua rematada.

No sabia com traduir «by art» en aquest context. No vaig trobar res en els diccionaris ni en textos paral·lels. Després de reflexionar-hi, vaig decidir que, probablement, Twain volia emfatitzar que aquest fer no s'havia produït de forma natural.

Text original	A eunuch is a person whose candle has been put out. By art.
Proposta de traducció	Un eunuc és una persona l'espelma de la qual ha sigut apagada. Intencionadament.

2.3.10 Carta IX

En aquesta carta narra els esdeveniments que van succeir després del diluvi; a saber, que Noè es va emborratxar. Si ell havia de ser el pare de la humanitat, això no presagiava res de bo. Efectivament, l'home es va tornar a desviar i, per això, finalment Déu mateix va decidir baixar del cel per salvar la humanitat. Això sí, només una petita part.

La majoria de qüestions que planteja aquest assaig ja s'han comentat anteriorment. L'única cosa que vaig haver de rectificar va ser la traducció de «to be overcome» que, en un principi, havia traduït com «caure rendit». Els diccionaris no m'havien resultat gaire útils en aquest cas. Finalment, vaig buscar el final del relat a la Bíblia i vaig descobrir el que havia passat: Noè s'havia embriagat.

Text original	Noah planted a vineyard, and drank the wine and was overcome.
Proposta de traducció	Noè va plantar una vinya, en va veure el vi i es va embriagar.

2.3.11 Carta X

Aquesta és una carta llarga, en part perquè conté dos passatges de l'Antic Testament. Comença dient que Jesús no es pas el Salvador dolç i tendre que els homes imaginin, sinó que és més cruel encara que el Pare, perquè va ser sota la forma de Jesús que va inventar l'infern. Però abans d'això, Satanàs diu que ja era prou cruel. Ho il·lustra amb

uns fragments dels Nombres i el Deuteronomi en què Déu extermina una població o un llinatge, probablement per un motiu insignificant. Déu és, per tant, un ésser voluble que no pot si guardar els seus propis manaments, ja que va ser ell mateix qui va dir: «no mataràs».

Els passatges bíblics els he extret de la BCI (Bíblia catalana. Traducció Interconfessional). El verset 11 del primer passatge plantejava un problema per la seva construcció: «Acabat es van endur el botí (...)». Sembla que hi falti una preposició (en acabat), però no crec que sigui adequat modificar un extracte d'una traducció existent. Vaig consultar aleshores la versió de l'Associació Bíblica Catalana i vaig comprovar que utilitza la mateixa estructura.

Més endavant, hi ha una altra referència bíblica. És el cas d'Onan, que podem llegir en Gènesi, 38. En la Bíblia anglesa podem llegir: «Go in unto thy brother's wife and marry her, and raise up seed to thy brother». Twain fa servir directament l'expressió «go into», que vol dir «entrar» o «penetrar». Com que la Bíblia catalana omet aquesta part («Casa't amb la viuda del teu germà i dona una descendència al teu germà»), vaig decidir fer servir aquest últim significat, prou adequat al to sarcàstic i irreverent que adopta Twain especialment en aquesta carta.

Text original	It is more than likely that a Midianite had been duplicating the conduct of one Onan, who was commanded to "go into his brother's wife" — which he did; but instead of finishing, "he spilled it on the ground."
Proposta de traducció	És altament probable que algun madianita estigués imitant la conducta d'un tal Onan, a qui es va ordenar «penetrar la dona del seu germà», cosa que va fer, però, en comptes de consumir l'acte, «ho va deixar caure a terra».

Per trobar els versets que fan referència als profanadors de parets vaig haver de recórrer a la Bíblia de Montserrat. Les versions més modernes opten per una traducció diferent: «n'exterminaré tots els homes que viuen a Israel, tant els infants com els adults». Clar que el verb «pixar» no apareix a la Bíblia («Exterminaré de Jeroboam fins el qui orina a la paret»), però forma part de l'humor de Twain.

Text original	"I will cut off from Jeroboam him that pisseth against the wall."
Proposta de traducció	«Exterminaré de Jeroboam el qui pixa a la paret.»

2.3.12 Carta XI

En aquesta última carta, Satanàs insisteix que el Pare de la Misericòrdia no té res de misericordiós. Ho exemplifica amb el cas de les trenta-dues mil verges que van ser venudes com esclaves sexuals i aprofita, de passada, per atacar els sacerdots que sedueixen dones casades i noies joves. Prossegueix amb la campanya de Madian i la compara amb una revolta que hi va haver a Minnesota el 1862. Explica autèntiques atrocitats sobre aquesta revolta i, tot i així, assegura que la campanya madianita va ser pitjor. La carta acaba amb el sarcasme que considera que constitueixen les benaurances i una reflexió: les benaurances i els capítols dels Nombres i el Deuteronomi s’haurien de llegir junts, així un es podria formar una imatge completa de Déu.

«Indian», igual que «nigger», és una paraula considerada tabú que fa referència als nadius nord-americans, tot i que en els diccionaris només indica que són d’Amèrica. És clar que, comprensiblement, expressions com «nadius americans» o «nadius d’Amèrica» podien causar confusió, així que m’ha semblat convenient afegir-hi «del Nord».

Text original	Out of history made by the red Indian of America. (...) In 1862 the Indians in Minnesota
Proposta de traducció	De la història dels pells roges d’Amèrica del Nord. (...) L’any 1862, els indis de Minnesota

He extret les benaurances de la Bíblia de la BCI. Primer havia fet servir la versió de l’Associació Bíblica de Catalunya, però quan vaig revisar el text em vaig adonar que la traducció de la BCI és més fidel a la versió que havia utilitzat Twain en anglès, així que ho vaig canviar.

Conclusions

Realitzar aquest treball m'ha permès de plantejar-me certes qüestions i arribar a un seguit de conclusions, algunes de caràcter més personal que detallo a continuació.

En primer lloc, he redescobert la figura de Mark Twain. De fet, d'aquest autor només coneixia *Tom Sawyer*, ja que fa anys en vaig llegir una versió adaptada en anglès, i, una mica de passada, *Huckleberry Finn*, per haver llegit algun article sobre la polèmica paraula «nigger». També coneixia *El príncep i el captaire*, però no sabia que l'hagués escrit Twain. Aprofundir en la seva vida i obra m'ha permès descobrir la prolífica producció d'aquest mestre de l'humor i el sarcasme.

També he pogut veure la quantitat de traduccions que es poden fer d'una mateixa obra. És un tema sobre el qual no havia reflexionat massa, però que va quedar patent quan vaig elaborar la llista d'obres de Twain traduïdes al català. Solia pensar que, a menys que una traducció fos antiga i hagués quedat desfasada, amb una n'hi havia prou. Ara he descobert que, probablement per qüestions editorials, no és així.

Relacionat amb el tema anterior, m'he adonat que no sempre es reconeix degudament la feina del traductor. Quan consultava la base de dades de l'ISBN per recollir informació sobre l'obra de Twain publicada en català, vaig veure que, en alguns casos, no hi figurava el nom del traductor.

Com vaig suposar abans de començar el treball, traduir al català m'ha resultat força més complicat que fer-ho al castellà. Considero, però, que ha sigut una experiència enriquidora, especialment perquè m'ha servit per reconèixer els meus errors més recurrents: d'una banda, equivocacions en el canvi i caiguda de preposicions; de l'altra, una clara tendència a fer servir el pretèrit imperfect del subjuntiu «hagués» en lloc del condicional «hauria» (o, alternativament, «haguera»). No obstant això, no només m'ha servit per corregir aquestes tendències, sinó que també m'ha obligat a realitzar cert treball de documentació i comparació de textos, especialment a causa de les referències bíbliques que hi havia al llarg de tot el text.

Finalment, i potser el que considero més important de tot, he gaudit. He gaudit llegint una bona obra i, especialment, he gaudit fent-ne la traducció. Crec, per tant, que la meva decisió de dedicar-me a la traducció literària ha estat un encert.

Bibliografia

21st Century King James Version Bible (KJ21) [en línia], Gary, Deuel Enterprises, 1994, consultada en: <<https://www.biblegateway.com/>>.

A&E Television Networks, “Mark Twain: Biography”, *Bio* [en línia] [consulta: març de 2015] <<http://www.biography.com/people/mark-twain-9512564>>.

American Standard Version of the Bible (ASV) [en línia], 1901, consultada en: <<https://www.biblegateway.com/>>.

La Bíblia. Versió dels textos originals i notes pels monjos de Montserrat [en línia], Alacant, Biblioteca Virtual Joan Lluís Vives, 2006, consultada en: <<http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/la-biblia--0/html/>>

Bíblia Catalana. Traducció Interconfessional (BCI), Associació Bíblica de Catalunya, Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, Editorial Claret, Happy Books / La Formiga d'Or, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Societats Bíbliques Unides, Barcelona, 2011.

Driscoll, James F., “Sabaoth”, *The Catholic Encyclopedia* [en línia], vol. 13, Nova York, Robert Appleton Company, 1912. [consulta: maig de 2015] <<http://www.newadvent.org/cathen/13286a.htm>>.

Goy-Blanquet, Dominique, *Joan of Arc, a saint for all reasons: studies in myth and politics*, Aldershot, Ashgate Publishing, 2003.

HarperCollins, *Collins English Dictionary* [diccionari en línia], 12^a ed., Glasgow, 2014, consultat en: <<http://www.collinsdictionary.com/>>.

HarperCollins, *Collins Spanish Dictionary* [diccionari en línia], 9^a ed. Glasgow, 2009, consultat en: <<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-spanish>>.

Hemingway, Ernest, *Green Hills of Africa* (1935), Nova York, Simon and Schuster, 1996.

Institut d'Estudis Catalans, *Diccionari de la llengua catalana* [diccionari en línia], 2^a ed., Barcelona, 1997, consultat en: <<http://dlc.iec.cat/>>.

- Kershaw, Tom, “The religion and political views of Mark Twain”, *The Hollowverse. The religions and political views of the influentials* [en línia], 22 d’octubre de 2012 [consulta: març de 2015] <<http://hollowverse.com/mark-twain/>>.
- Molist, Pep, «Mark Twain, en català», *El País* [diari en línia], 14 de desembre de 2006, [consulta: març de 2015] <http://elpais.com/diario/2006/12/14/quaderncat/1166060718_850215.html>.
- New Revised Standard Version of the Bible* (NRSV) [en línia], Division of Christian Education of the National Council of the Churches of Christ in the United States of America, 1989, consultada en: <<https://www.biblegateway.com/>>.
- Oxford University Press, *Oxford Dictionaries* [diccionari en línia], Oxford, 2015, consultat en: <<http://www.oxforddictionaries.com/>>.
- Phipps, William E., *Mark Twain’s Religion*, Macon, Mercer University Press, 2003.
- Real Academia Española, *Diccionario de la lengua española* [diccionari en línia], 22^a ed., Madrid, 2001, consultat en: <<http://www.rae.es/rae.html>>.
- The Mark Twain House & Museum, “A Live Lived in a Rapidly Changing World: Samuel L. Clemens, 1835-1910”, *The Mark Twain House & Museum: the Man* [en línia] [consulta: març de 2015] <https://www.marktwainhouse.org/man/biography_main.php>.
- Twain, Mark, *The autobiography of Mark Twain: The Complete and Authoritative Edition*, ed. per Harriet Elinor Smith et al., Berkeley, University of California press, 2010.
- *Cartas desde la Tierra*, Madrid, Trama, 2006.
- *Letters from the Earth: Uncensored Writings*, ed. per Bernard DeVoto, Nova York, HarperCollins, 2004.
- *What is man? and Other Philosophical Writings*, ed. per Paul Baender, Berkeley, University of California Press, 1973.

Annexos

A. Obra completa de Mark Twain en anglès	32
B. Llista de les obres de Twain publicades en català	35
C. Traducció de <i>Letters from the Earth</i>	38

A. Obra completa de Mark Twain en anglès

Novel·les:

The Gilded Age: A Tale of Today (1873)
The Adventures of Tom Sawyer (1876)
The Prince and the Pauper (1881)
Adventures of Huckleberry Finn (1884)
A Connecticut Yankee in King Arthur's Court (1889)
The American Claimant (1892)
Pudd'nhead Wilson (1894)
Tom Sawyer Abroad (1894)
Personal Recollections of Joan of Arc (1896)
Tom Sawyer, Detective (1896)
A Double Barrelled Detective Story (1902)
A Horse's Tale (1907)
The Mysterious Stranger (1916, pòstuma)

Relats breus:

"Advice to Little Girls" (1865)
"The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County" (1867)
"General Washington's Negro Body-Servant" (1868)
"My Late Senatorial Secretaryship" (1868)
"A Ghost Story" (1870)
"A True Story, Repeated Word for Word As I Heard It" (1874)
"Some Learned Fables for Good Old Boys and Girls" (1875)
"A Literary Nightmare" (1876)
"A Murder, a Mystery, and a Marriage" (1876)
"The Invalid's Story" (1877)
"The Great Revolution in Pitcairn" (1879)
"1601: Conversation, as it was by the Social Fireside, in the Time of the Tudors" (1880)
"The Stolen White Elephant" (1882)
"Luck" (1891)
"Those Extraordinary Twins" (1892)
"The £1,000,000 Note" (1893)
"The Man That Corrupted Hadleyburg" (1900)
"A Dog's Tale" (1904)
"Extracts from Adam's Diary" (1904)
"The War Prayer" (1905)
"Eve's Diary" (1906)

“Captain Stormfield's Visit to Heaven” (1909)
“My Platonic Sweetheart” (1912, pòstum)
“The Private Life of Adam and Eve” (1931, pòstum)

Col·leccions de relats breus:

Mark Twain's (Burlaque) Autobiography and First Romance (1871)
Sketches New and Old (1875)
A True Story and the Recent Carnival of Crime (1877)
Punch, Brothers, Punch! and Other Sketches (1878)
Mark Twain's Library of Humor (1888)
Merry Tales (1892)
The £1,000,000 Bank Note and Other New Stories (1893)
The \$30,000 Bequest and Other Stories (1906)
The Curious Republic of Gondour and Other Whimsical Sketches (1919, pòstuma)
The Washoe Giant in San Francisco (1938, pòstuma)

Assaigs:

"On the Decay of the Art of Lying" (1880)
"The Awful German Language" (1880)
"Advice to Youth" (1882)
"Fenimore Cooper's Literary Offenses" (1895)
"English As She Is Taught" (1887)
"Concerning the Jews" (1898)
"A Salutation Speech From the Nineteenth Century to the Twentieth" (1900)
"To the Person Sitting in Darkness" (1901)
"To My Missionary Critics" (1901)
"Edmund Burke on Croker and Tammany" (1901)
"What Is Man?" (1906)
"Christian Science" (1907)
"Queen Victoria's Jubilee" (1910)
"The United States of Lyncherdom" (1923, pòstum)

Col·leccions d'assaigs:

Memoranda (1870-1871)
How to Tell a Story and other Essays (1897)
Europe and Elsewhere (1923, pòstuma)
Letters from the Earth (1962, pòstuma)
A Pen Warmed Up In Hell (1972, pòstuma)

Mark Twain's Which Was the Dream? and Other Symbolic Writings of the Later Years (1967, pòstuma)

The Bible According to Mark Twain (1996, pòstuma)

Altres escrits:

The Innocents Abroad (1869), viatge

Roughing It (1872), viatge

Old Times on the Mississippi (1876), viatge

"Some Thoughts on the Science of Onanism" (1879), discurs per al Stomach Club

A Tramp Abroad (1880), viatge

Life on the Mississippi (1883), viatge

Following the Equator (1897), viatge

Is He Dead? (1898), teatre

"The Battle Hymn of the Republic, Updated" (1901), lletra satírica

"King Leopold's Soliloquy" (1905), sàtira

"Little Bessie Would Assist Providence" (1908), poema

Is Shakespeare Dead? (1909), assaig semi-autobiogràfic

Moments with Mark Twain (1920, pòstuma)

Mark Twain's Notebook (1935, pòstuma)

Slovenly Peter (1935, pòstuma), llibre infantil

The Portable Mark Twain (1946, pòstuma), col·lecció de textos i cartes

Mark Twain's Letters, 1853–1880 (2010, pòstuma)

Mark Twain's Autobiography (2011, pòstuma), autobiografia

B. Llista de les obres de Twain publicades en català

Aquesta llista s'ha elaborat a partir de la informació proporcionada per la base de dades de l'ISBN. Les obres estan ordenades alfabèticament, tret de les variacions dels títols de *Les aventures de Tom Sawyer* i *Les aventures de Huckleberry Finn*, que apareixen en el lloc que els correspon en el grup de novel·les que porten aquest títol.

Un assassinat, un misteri i un casament (2001), traducció de Ernest Riera i Arbussà, RBA La Magrana.

Huckleberry Finn (1979), traducció de Joan Fontcuberta i Gel, 7X7 Edicions.

Aventures de Huckleberry Finn (1992), traducció d'Aurèlia Manils Guarro, Editorial Barcanova.

Huckleberry Finn (1995), traducció de Javier Calzada, Ediciones Beascoa.

Huckleberry Finn (2005), traducció de Martí Sales Sariola, Editorial Moll, S.L.

Les aventures de Huckleberry Finn (2006), traducció d'Anna Gasol, Editorial Edebé.

Les aventures de Huckleberry Finn (2009), adaptació de David Fernández Villarroel, Castellnou Edicions.

Les aventures de Huckleberry Finn (2013), Editorial Barcanova.

Les aventures d'en Huckleberry Finn (1994), Joan Fontcuberta i Gel, RBA La Magrana.

Les aventures d'en Huckleberry Finn (2010), Joan Fontcuberta i Gel, RBA La Magrana.

Les aventures de Tom Sawyer (1953), traducció de Josep Carner, Selecta.

Tom Sawyer (1981), Ediciones Nauta, S.A.

Les aventures de Tom Sawyer (1989), traducció de Josep Carner, Editorial Barcanova.

Les aventures de Tom Sawyer (1990), traducció de Maria Antònia Oliver, La Galera, SAU.

Les aventures de Tom Sawyer (1993), Susaeta Ediciones.

Les aventures de Tom Sawyer (1993), traducció de Josep Carner, RBA La Magrana.

Les aventures de Tom Sawyer (1995), traducció de Maria Antònia Oliver, Proa.

Tom Sawyer (1994), traducció d'Anna Gasol, Ediciones Beascoa.

Tom Sawyer (1997), traducció de Rita Gómez i Cardona, RBA Molino.

Les aventures de Tom Sawyer (2005), adaptació de Maria Àngels Rubio Sánchez, Castellnou Edicions.

Les aventures de Tom Sawyer (2006), traducció i adaptació de Maria Àngels Rució Sánchez, Castellnou Edicions.

Les aventures de Tom Sawyer, Educació Primària. Quadern de lectura (2006), Editorial Teide, S.A.

Les aventures de Tom Sawyer (2008), traducció i adaptació de Xosé Antonio Neira Cruz, La Galera, SAU.

Les aventures de Tom Sawyer (2009), traducció d'Héctor Cesena i Mèlich, adaptació d'Anna

Les aventures de Tom Sawyer (2009), traducció i adaptació de Maria Àngels Rubió Sánchez, Castellnou Edicions.

Gasol i Teresa Blanch Gasol, Editorial Teide, S.A.

Les aventures de Tom Sawyer (2009), adaptació de María Rosa Moya, Ediciones Beascoa.

Les aventures de Tom Sawyer (2010), traducció d'Ernest Riera i Arbussà, Editorial Bambú.

Les aventures de Tom Sawyer (2010), adaptació de Teresa Blanch, Editorial Teide, S.A.

Tom Sawyer (2010), traducció de Míriam López, adaptació de Tim Mucci, Símbol Editors.

Les aventures de Tom Sawyer (2013), traducció d'Ernest Riera i Arbussà, adaptació de David Espunya, Editorial Libervox SL.

Les aventures de Tom Sawyer (2014), Editorial Barcanova.

Les aventures de Tom Sawyer (2014), traducció de Maria Antònia Oliver, La Galera, SAU.

El bitllet d'un milió de lliures, Editorial Laia, S.A.

Canibalisme als vagons i altres relats breus (2013), traducció de Marta Milian Ariño, Agde Llibres.

Consells per a les nenes bones (2006), traducció de Neus Aymerich i Mallorca, Libros del Zorro Rojo.

El conte del gaig d'en Baker (2010), traducció de Manuel Pla, Ediciones Destino.

El criat negre de Washington i altres contes (1982), traducció de Pere Formiguera, Editorial Rourich.

Els diaris d'Adam i Eva (2006), traducció d'Ernest Riera i Arbussà, Angle Editorial.

Els diaris d'Adam i Eva (2009, en línia), traducció d'Ernest Riera i Arbussà, Angle Editorial.

Els diaris d'Adam i Eva (2009), traducció d'Ernest Riera i Arbussà, Angle Editorial.

Un doble misteri (1994), traducció de Montserrat Canyameres, Laertes editorial, S.A.

La famosa granota saltadora (1989), traducció d'Anna Jenne, Editorial Barcanova.

Història del petit Esteve Girard (1979), Parramón.

Un ianqui a la cort del rei Artús (1999), traducció de Joan Sellent, Quaderns Crema.

Un ianqui a la cort del rei Artús, Educació Primària (2007), adaptació de Teresa Blanch Gasol, Editorial Teide, S.A.

L'elefant blanc, robat (1988), traducció de Josep Carner, Editorial Empúries.

L'home que va corrompre Hadleyburg (1993), traducció de Josep Marco Borillo, Edicions Bromera, S.L.

El príncep i el captaire (1989), traducció de Carme Serrallonga, La Galera, SAU.

El príncep i el captaire (1991), traducció de Martí Camprubí, La Galera, SAU.

El príncep i el captaire (1997), traducció de Yolanda Chaves Sanz, Ediciones Gaviota.

Tom Sawyer, detectiu (1977), traducció de Jordi Vinyes Penyella, Edicions del Mall, S.A.

Tom Sawyer, detectiu (1981), traducció de Jordi Vinyes Penyella, Grup Promotor, S.L.

Tom Sawyer, detectiu (1991), traducció de Cèsar August Jordana, RBA La Magrana.

Tom Sawyer, detectiu (2007), traducció de Domènec Ardit Climent, Edicions Bromera, S.L.

C. Traducció de *Letters from the Earth*

Cartes des de la Terra

El Creador segué en el tron, pensant. Al seu darrere s'estenia el continent il·limitat del cel, banyat en glòria, llum i color. Davant seu s'alçava com un mur la fosca nit de l'Espai. La seva poderosa corpulència s'alçava robusta com una muntanya i el seu cap diví brillava en el zenit com un sol distant. Als seus peus hi havia tres arcàngels, figures colossals disminuïdes quasi fins a desaparèixer, el cap dels quals només arribava a l'altura del seu turmell. Quan el Creador hagué acabat de pensar, digué:

—He pensat. Contempleu!

Alçà la mà, i en brollà un raig de foc, un milió de sols esplèndids que solcaren les tenebres i s'espargiren, cada cop més i més lluny, disminuint en magnitud i intensitat en travessar les llunyanes fronteres de l'Espai, fins a convertir-se, finalment, en diminuts punts brillants en la vasta volta de l'univers.

Al cap d'una hora es va dissoldre el Gran Consell.

Els seus membres es retiraren de la Presència impressionats i cavil·losos, cap a un lloc privat on poguessin parlar amb llibertat. Cap dels tres no volia prendre la iniciativa, tot i que tots desitjaven que algú ho fes. Estaven ansiosos per comentar el gran esdeveniment, però preferien no comprometre's fins a saber què en pensaven els altres. Així doncs, s'embrancharen en una conversa plena de pauses sobre assumptes irrellevants que s'allargà tediosament, sense arribar enlloc, fins que Satanàs es va armar de valor —en tenia una bona provisió— i va obrir foc. Digué:

—Tots sabem quin és el tema a tractar, senyors, així que ja podem deixar de banda els fingiments i començar. Si aquesta és la opinió del Consell...

—Ho és, ho és! —exclamaren Gabriel i Miquel, interrompent-lo agraïts.

—Molt bé, aleshores prosseguim. Hem sigut testimonis de quelcom meravellós; quant a això, hi estem necessàriament d'acord. Quant al seu valor —si és que en té cap— és un aspecte que no ens concerneix personalment. Podem opinar el que vulguem al respecte, i aquest és el nostre límit. No tenim ni veu ni vot. Penso que l'Espai ja estava bé com estava i que, a més, era útil. Fred i fosc, un lloc de descans ocasional després d'una temporada en el clima excessivament delicat del cel i les seves esgotadores esplendors. Però aquests són detalls sense importància. El nou tret, el tret distintiu és... quin, senyors?

—La invenció i introducció d'una llei automàtica, no supervisada i autoregulada per al govern d'aquelles miríades de sols que giren a velocitats vertiginoses!

—Exacte! —respongué Satanàs—. Us adoneu que es una idea magnífica. Fins ara, no havia emanat res de semblant de l'Intel·lecte Mestre. Una llei —la llei automàtica— exacta i invariable que no requereix vigilància, ni correcció, ni reajustament en tota la eternitat! Ha dit que aquests incomptables cossos enormes es

mourien a través de les immensitats de l'Espai segles i segles, a una velocitat inimaginable, traçant òrbites colossals, sense col·lidir mai i sense allargar o escurçar els seus períodes orbitals més d'una centèsima part de segon en dos mil anys! Aquest és el nou miracle, el més gran de tots: la llei automàtica! I li ha donat un nom, llei de la naturalesa, i ha afirmat que aquesta llei és la llei de Déu; noms intercanviables per a una i la mateixa cosa.

—Sí —digué Miquel—, i ha dit que establirà la llei natural —la llei de Déu—, en tots els seus dominis, i que la seva autoritat serà suprema i inviolable.

—A més —afegí Gabriel—, ha dit que aviat crearà animals i els posarà també sota l'autoritat d'aquesta llei.

—Sí —respongué Satanàs—, ho he sentit, però no ho he entès. Què son els animals, Gabriel?

—Ah, com puc saber-ho? Com podria saber-ho cap de nosaltres? És una paraula nova.

(Interval de tres segles, temps celestial, l'equivalent de cent milions d'anys, temps terrenal. Entra un àngel missatger.)

—Senyors, està creant els animals. Els plauria de venir a veure-ho?

Anaren, ho veieren i quedaren perplexos, profundament perplexos, i el Creador se n'adonà i digué:

—Pregunteu. Respondré.

—Diví —digué Satanàs fent una reverència—, per a què serveixen?

N'hi havia milers. Estaven en plena activitat. Ocupats, tots ells, principalment en perseguir-se els uns als altres. Després d'examinar-ne un amb un poderós microscopi, Satanàs va remarcar:

—Diví, aquella gran bèstia està matant els animals més febles.

—El tigre, sí. La llei de la seva naturalesa és la ferocitat. La llei de la seva naturalesa és la llei de Déu. No pot desobeir-la.

—Aleshores, no comet cap falta en obeir-la, Diví?

—No, és innocent.

—Aquesta altra criatura d'aquí és tímida, Diví, i accepta la mort sense oposar resistència.

—El conill, sí. No té coratge. És la llei de la seva naturalesa, la llei de Déu. Ha d'obeir-la.

—Aleshores, no se li pot exigir honorablement que contradigui la seva naturalesa i es resisteixi, Diví?

—No. No es pot exigir a cap animal que contradigui la llei de la seva naturalesa, la llei de Déu.

Després d'una llarga estona i formulades moltes preguntes, Satanàs digué:

—L'aranya mata la mosca i se la menja; l'ocell mata l'aranya i se la menja; el gat salvatge mata l'oca i se la menja; tots es maten els uns als altres. És una cadena d'assassinats. Aquí hi ha incomptables multituds de criatures i totes maten i maten, totes són assassines. No són culpables, Diví?

—No ho són. És la llei de la seva naturalesa. I la llei de la naturalesa és sempre la llei de Déu. Ara, observeu, contempleu! Un nou ésser, l'obra mestra: l'home!

Homes, dones i nens aparegueren a patolls, a munions, a milions.

—Què fareu amb ells, Diví?

—Posar en cada individu, en distinta mesura, les diverses qualitats morals, en conjunt, que s'han distribuït entre els animals mancats de paraula, una per a cada un d'ells, com a única característica distintiva: coratge, covardia, ferocitat, gentilesa, igualtat, justícia, astúcia, traïdoria, magnanimitat, crueltat, malícia, violència, luxúria, misericòrdia, compassió, puresa, egoisme, dolcesa, honor, amor, odi, baixesa, noblesa, lleialtat, falsedat, veracitat, engany. L'ésser humà comptarà amb totes elles, i això constituirà la seva naturalesa. En alguns, hi haurà característiques elevades i nobles que ofegaran les malvades, i se'ls anomenarà homes bons; en altres, dominaran les característiques malignes, i se'ls anomenarà homes dolents. Observeu, contempleu, desapareixen!

—On han anat, Diví?

—A la Terra, ells i la resta d'animals.

—Què és la Terra?

—Un petit globus que vaig fer fa un temps, fa dos temps i mig. Ho vau presenciar, però no la vau poder distingir en l'explosió de móns i sols que van sorgir de la meua mà. L'home és un experiment, la resta d'animals són un altre experiment. El temps dirà si l'esforç ha valgut la pena. L'exhibició ha acabat; podeu retirar-vos, senyors.

Passaren uns quants dies.

Això representa un llarg període del nostre temps, ja que en el cel un dia equival a mil anys.

Satanàs s'havia dedicat a fer comentaris d'admiració sobre algunes de les brillants indústries del Creador, comentaris que, llegint entre línies, eren sarcasmes. Els havia fet confidencialment als amics en qui confiava, els altres arcàngels, però alguns àngels el sentiren i informaren al Quarter General.

Se'l va desterrar durant un dia: un dia celestial. Era un càstig al qual estava acostumat, a causa de la seva llengua massa llarga. Anteriorment l'havien deportat a l'Espai, car no hi havia altre lloc on enviar-lo, i allí havia voletejat tediosament en la nit eterna i el fred glacial; però aquest cop se li ocorregué anar més enllà i buscar la Terra per veure com resultava l'experiment de la raça humana.

Al cap d'un temps va escriure —molt privadament— a sant Miquel i sant Gabriel per parlar-los d'aquest tema.

Carta de Satanàs

Aquest és un lloc estrany, un lloc extraordinari i interessant. No hi ha res que s'hi assembli, a casa. Tota la gent és boja, igual que els animals, la terra i la mateixa naturalesa. L'home és un fenomen meravellós. En les millors condicions, és com una mena d'àngel de baix rang xapat en níquel; en les pitjors, és indescriptible, inimaginable; i sempre, sempre, constitueix un sarcasme. I tot i així, s'afalaga amb tota sinceritat anomenant-se a si mateix «l'obra més noble de Déu». És cert el que us dic. I aquesta idea no és nova en l'home, sinó que l'ha pregonada a través dels temps i ha cregut en ella. Hi ha cregut i ningú de tota la seva raça s'ha rigut d'aquesta pretensió.

A més a més —si us puc demanar un esforç d'imaginació— està convençut de ser el preferit del Creador. Pensa que el Creador està orgullós d'ell; fins i tot creu que l'estima, que sent passió per ell, que es queda despert a les nits per admirar-lo; sí, i que el vigila i el protegeix dels problemes. Li resa i creu que Ell escolta. No és una idea pintoresca? Omple les seves pregàries de lloances simples, florides i grolleres i pensa que Ell s'asseu i se sent complagut en sentir aquestes extravagàncies. L'home resa cada dia demanant ajuda, favors i protecció, i ho fa amb esperança i fe, tot i que cap de les seves oracions ha rebut mai resposta. L'afronta i la derrota diàries no el desanimen: ell segueix resant. Hi ha quelcom quasi noble en la seva perseverança. I encara us he de demanar un esforç més: l'home creu que anirà al cel!

Té mestres assalariats que així ho afirmen. També li diuen que hi ha un infern de foc etern, al qual anirà si no guarda els manaments. Què són els manaments? Són quelcom prou curiós. Us ho aniré explicant a poc a poc.

Carta II

«No us he dit res sobre l'home que no sigui veritat.» M'heu de disculpar si repeteixo aquesta frase de tant en tant en les meves cartes, però vull que prengueu seriosament el que us explico i crec que, si jo fos en el vostre lloc i vosaltres en el meu, necessitaria que m'ho anéssiu recordant per evitar que flaquegés la meva credulitat.

Perquè no hi ha res en l'home que no resulti estrany a un immortal. No veu res com ho veiem nosaltres, el seu sentit de la proporció és totalment diferent del nostre i el seu sentit dels valors divergeix tant del nostre que, malgrat la nostra gran capacitat intel·lectual, és poc probable que fins els més dotats d'entre nosaltres el pugui arribar a entendre mai.

Per exemple, prengueu aquesta mostra: l'home ha imaginat un paradís i n'ha exclòs el delit més suprem, l'èxtasi que ocupa el primer lloc en el cor de tots els individus de la seva raça —i de la nostra—: les relacions sexuals!

És com si a una persona perduda i agonitzant en un desert abrasador fos promès pel seu rescatador de tenir tot allò que desitjés, excepte una cosa, i aquesta persona decidís deixar de banda l'aigua!

El seu paradís és com ell mateix: estrany, interessant, sorprenent, grotesc. Us dono la meua paraula: no hi ha cap característica que ell realment valori. Consisteix —completament i total— en diversions que no l'atreuen en absolut aquí a la terra, però està segur que li agradaran en el cel. No és curiós? No resulta interessant? No cregueu que exagero, perquè no ho faig. Us en donaré detalls.

La major part dels homes no canten, no saben cantar, i no es queden on d'altres canten si l'acció es perllonga més de dues hores. Preneu-ne nota.

Només dos homes de cada cent saben tocar un instrument musical i menys de quatre de cada cent desitgen aprendre'n. Preneu-ne nota.

Molts homes resen, però no són gaires els que els agrada fer-ho. Alguns resen una llarga estona, d'altres una de curta.

Van a l'església més homes dels que ho volen fer.

Quaranta-nou de cada cinquanta homes troba que la festivitat del sàbat és insuportablement avorrida.

De tots els homes que van a missa el diumenge, dos terços ja estan cansats a la meitat del servei i la resta abans que acabi.

El moment més grat per a ells és quan el sacerdot alça les mans per donar la benedicció. Es pot sentir el suau murmuri d'alleujament que recorre la nau i apreciar la gratitud que expressa.

Cada nació menysprea totes les altres nacions.

Cada nació detesta totes les altres.

Les nacions de raça blanca menyspreen les nacions de color, de qualsevol tonalitat, i les oprimeixen sempre que poden.

Els homes blancs refusen relacionar-se amb «negres» o casar-s'hi.

No els permeten entrar a les seves escoles i esglésies.

Tothom odia els jueus i no els toleren a menys que siguin rics.

Us prego que prengueu nota de tots aquests detalls.

Més encara. La gent assenyada detesta el soroll.

A tots, sans o bojos, els agrada tenir varietat en la vida. La monotonia els cansa ràpidament.

Tots els homes, segons la capacitat mental que els ha tocat, exerceixen el seu intel·lecte constantment, sense parar, i aquest exercici constitueix una part essencial, gran i preuada de la seva vida. Aquell qui té un intel·lecte mínim, igual que aquell qui en té un de superior, posseeix algun tipus d'habilitat i sent un gran plaer a posar-la a prova, verificar-la i perfeccionar-la. El nen trapella que supera el seu company en els jocs és tan diligent i entusiasta en la seva pràctica com ho és l'escultor, el pintor, el

pianista, el matemàtic i tota la resta. Cap d'ells podria ser feliç si se li prohibís practicar el seu talent.

Ara, doncs, ja teniu els fets. Sabeu què li agrada a la raça humana i què no. Ha inventat un paradís, ell tot sol: endevineu com és! No ho encertaríeu ni en cinc-centes eternitats. Ni la ment més capaç que vosaltres o jo coneixem podria fer-ho en cinquanta milions d'eons. Molt bé, us explicaré com és.

1. En primer lloc, us recordo el fet extraordinari pel qual he començat. A saber, que l'ésser humà, igual que els immortals, valora l'acte sexual per sobre de tots els altres goigs i, tot i així, l'ha exclòs del seu paradís! Només de pensar-hi, s'excita; l'oportunitat el torna boig. En aquest estat és capaç de posar en risc la vida, la reputació, tot —fins i tot el seu estrany paradís— per tal d'assolir l'irresistible clímax. Des de la joventut fins a la maduresa els homes i dones valoren la còpula per sobre de tots els altres plaers combinats i, malgrat tot, és com us ho he dit: en el paradís d'aquests éssers no existeix, l'oració ocupa el seu lloc.

El tenen en molt alta estima, doncs; però, com tot el que anomenen “dons”, és una insignificança. En el millor i més llarg dels casos, la brevetat de l'acte supera la imaginació (em refereixo a la imaginació d'un immortal). Pel que fa a la seva repetició, l'home és limitat, oh, molt més del que pugui concebre un immortal. Nosaltres, que perllonguem l'acte i el seu suprem èxtasi sense interrupció ni retracció durant segles, mai podrem comprendre ni compadir adequadament la terrible pobresa d'aquesta gent pel que respecta a aquesta gràcia que, tal com la posseïm nosaltres, torna la resta de possessions tan trivials que ni tan sols val la pena esmentar-les.

2. En el paradís de l'home, tothom canta! El que no cantava a la Terra, allà ho fa; el que no sabia cantar a la Terra, allà en sap. Aquest cant universal no és casual ni circumstancial ni s'alleuja amb intervals de silenci; és continu, tot el dia, cada dia, durant un període de dotze hores. I tots es queden allà, mentre que a la Terra el lloc hauria quedat buit en dues hores. Només es canten himnes religiosos. No, només un sol himne. Les paraules són sempre les mateixes, sobre una dotzena, i no hi ha ritme, no hi ha poesia: «Hosanna, hosanna, Senyor Déu del l'univers, ra!, ra!, ra!, siss!, pum!... ah!».

3. Mentrestant, tothom toca l'arpa —milions i milions de persones! —, encara que a la terra no més de vint de cada mil sabia tocar un instrument i ni tan sols havien sentit cap desig de fer-ho mai.

Penseu en aquest huracà de so eixordador: milions i milions de veus xisclant al uníson i milions i milions d'arpes xerricant al mateix temps. Jo us pregunto: ho trobeu detestable, odiós, horrorós?

Penseu-hi més encara: és un ofici de lloança, una litúrgia d'alabança, de llagoteria, d'adulació! Us pregunteu qui està disposat a tolerar aquesta estranya

adulació, aquesta adulació malaltissa, i que no només la suporta, sinó que la gaudeix, l'exigeix, l'ordena? Aguanteu la respiració!

És Déu! El déu d'aquesta raça, vull dir. S'asseu al seu tron, assistit pels seus vint-i-quatre ancians i altres dignataris de la seva cort, i passeja la mirada pels quilòmetres i quilòmetres d'adoradors tempestuosos i somriu i sospira de plaer i inclina el cap amb satisfacció cap al nord, cap a l'est, cap el sud: l'espectacle més ingenu i pintoresc imaginat fins ara en aquest univers, des del meu punt de vista.

És fàcil deduir que l'inventor del paradís no va tenir una idea original, sinó que la va copiar de les cerimònies d'algun pobre i insignificant estat sobirà d'algun racó d'Orient.

Tota la gent blanca mentalment sana detesta el soroll i, malgrat tot, accepta tranquil·lament un paradís d'aquest estil —sense pensar, sense reflexionar, sense examinar— i de fet hi vol anar! Vells de cabell canós, profundament devots, dediquen gran part del seu temps a somiar el feliç dia en què deixaran les atencions d'aquesta vida per penetrar en els goigs d'aquell lloc. Tot i així, es pot veure com d'irreal els resulta i que poc convençuts estan que sigui un fet, perquè no fan cap preparatiu per al gran canvi: mai se'n veu cap amb una arpa, ni se'ls sent cantar.

Com veieu, aquest espectacle singular és un ritus de lloança, lloança per mitjà de càntics, lloança per prostració. És l'equivalent de l'església". Doncs bé, a la Terra aquesta gent no pot aguantar gaire a l'església: una hora i quart és el límit i, com a molt, un cop per setmana. És a dir, el diumenge. Un dia de cada set i, així i tot, no l'esperen amb ànsia. Així, considereu què els ofereix el paradís: una «església» que dura per sempre i un sàbat que no te fi! Aquí es cansen aviat del seu breu sàbat hebdomadari, però glateixen pel que és etern; hi somien, en parlen, creuen que pensen que els agradarà, amb tota la simplicitat del seu cor creuen que pensen que hi seran feliços! És perquè no pensen en absolut; només creuen que pensen. Mentre que no són capaços de pensar, el cert és que ni dos de cada deu mil éssers humans té res en què pensar. I pel que fa a la imaginació, oh, bé, mireu el seu paradís! L'accepten, l'aproven, l'admiren. Això és un indicador de la seva capacitat intel·lectual.

4. L'inventor d'aquest paradís hi inclou totes les nacions de la Terra, en un poti-poti comú. Totes es troben en igualtat absoluta, cap destaca sobre les altres; tots han de ser «germans» i han de relacionar-se, pregar junts, tocar l'arpa i cantar hosannes junts —blancs, negres i jueus, tots—, sense distincions. Malgrat tot, les persones pietoses adoren aquest paradís i hi volen entrar. Ho desitgen de debò. I en els seus raptos de santedat creuen que pensen que si fossin allà prendrien tot el populatxo contra el seu pit i l'abraçarien ben i ben fort!

L'home és una meravella! M'agradaria saber qui el va inventar.

5. Cada home de la Terra posseeix una porció d'intel·lecte, gran o petita, i, tant si és un cas com l'altre, se n'enorgulleix. El seu cor s'infla davant la menció dels líders intel·lectuals de la seva raça i li encanten els relats dels seus esplèndids èxits. Perquè comparteixen la mateixa sang i, honorant-se ells, l'honoren també a ell. «Mireu el que pot fer la ment de l'home!» exclama, i passa llista als il·lustres de totes les èpoques i assenyala les literatures immortals que han donat al món, les meravelloses mecàniques que han inventat i les glòries amb què han vestit les ciències i les arts. Davant d'ells es descobreix com davant d'un rei i els ret el més profund homenatge, el més sincer que el seu cor exultant pot oferir, exaltant així l'intel·lecte sobre la resta de coses del món, entronitzant-lo sota la volta celeste en una supremacia inabastable. I després inventa un paradís sense ni un bri d'intel·lectualitat.

És estrany, curiós, sorprenent? És exactament com us ho explico, encara que pugui semblar increïble. Aquest sincer adorador de l'intel·lecte i pròdig remunerador dels seus poderosos serveis aquí a la Terra ha inventat una religió i un paradís que no rendeixen cap homenatge a l'intel·lecte, no li ofereixen cap distinció, ni el fan objecte de la seva generositat. De fet, ni tan sols l'esmenten.

A hores d'ara ja us haureu adonat que el paradís de l'ésser humà s'ha projectat i construït sobre un pla totalment definit; i aquest pla és que ha de contenir, amb tots els detalls, totes i cadascuna de les coses que l'home troba repulsives i cap que li agradi! Molt bé, com més avancem, més evident serà aquest curiós fet.

Preneu nota: en el paradís de l'home no hi ha exercicis per a l'intel·lecte, res que pugui alimentar-lo. Allà es podria en un any, es podria i faria pudor. Es floriria, faria pudor i, en aquest estat, arribaria a la santedat. Una benedicció, perquè només els sants poden suportar els goigs d'aquell manicomi.

Carta III

Us deueu haver adonat que l'ésser humà és una cosa ben curiosa. En el passat ha tingut (i desgastat i arraconat) centenars i centenars de religions; avui en dia, té centenars i centenars de religions i en crea no menys de tres noves cada any. Podria augmentar aquest nombre i no m'allunyaria de la realitat.

Una de les principals religions és l'anomenada cristiana. Segurament us interessarà que us en faci un esbós. Està detalladament explicada en un llibre de dos milions de paraules, l'Antic i el Nou Testament. També rep també el nom de Paraula de Déu, ja que els cristians creuen que cada paraula del llibre va ser dictada per Déu, el Déu del qual us he parlat.

És un llibre extremadament interessant. Conté noble poesia, algunes faules enginyoses, diverses històries sanguinolentes, bons consells morals, una gran quantitat d'obscuritats i més de mil mentides.

Aquesta Bíblia està constituïda principalment a partir de fragments d'altres bíblies que van tenir el seu moment i van passar de moda. Així doncs, està mancada d'originalitat. Els tres o quatre esdeveniments més imponents i impressionants que s'hi narren ja apareixen en bíblies anteriors, així com els millors preceptes i normes de conducta. Només hi ha un parell de coses noves: l'infern, per exemple, i aquell paradís singular del qual us he parlat.

Què podem fer? Si creiem, com aquesta gent, que el seu Déu va inventar aquestes crueltats, el calumniem; si creiem que les van inventar ells, difamem els homes. En qualsevol dels dos casos és un dilema desagradable, ja que cap de les parts ens ha fet cap mal.

En nom de la pau, prenguem partit. Unim forces amb la gent i posem aquesta desagradable càrrega —el paradís, l'infern, la Bíblia i tot plegat— a les espatlles de Déu. No està bé, no sembla just, i tanmateix, quan pensem en aquest paradís angoixant, ple de tot el que resulta repulsiu per a l'ésser humà, com podem creure que el va inventar un home? I quan us parli de l'infern, la incredulitat serà encara major i us direu: «No, cap home crearia un lloc així, ni per a sí mateix ni per a cap altre; és senzillament impossible».

Aquesta innocent Bíblia ens explica el relat de la Creació. De què? De l'univers? Sí, exactament. En sis dies!

El va crear Déu. No el va anomenar així; aquest nom és modern. Déu va concentrar tota la seva atenció en aquest món i el va construir en cinc dies. I després? Només va necessitar un dia per crear vint milions de sols i vuitanta milions de planetes! I per a què servien, segons aquesta idea? Doncs per il·luminar aquest petit món de joguina. Aquest era el seu únic objectiu, i cap altre. Un dels vint milions de sols (el més petit) tenia la funció d'il·luminar la Terra durant el dia, la resta havien d'ajudar a una de les incomptables llunes de l'univers a atenuar la foscor de les seves nits.

Resulta força evident que ell creia que els seus flamants cels havien quedat sembrats de diamants amb aquelles miríades d'estrelles titil·lants tan bon punt el sol del primer dia es va enfonsar en l'horitzó però, de fet, ni una sola estrella va brillar en aquella fosca volta fins al cap de tres anys i mig després que es completés la formidable indústria d'aquella memorable setmana. Llavors va aparèixer una estrella, única, solitària, i va començar a brillar. Tres anys més tard en va aparèixer una altra. Les dues van titil·lar juntes durant més de quatre anys fins que una tercera se'ls va unir. Al cap de la primera centúria encara no hi havia ni vint-i-cinc estrelles palpitant en els vasts erms d'aquells tristos cels. Al cap de mil anys no hi havia encara prou estrelles visibles en el cel per constituir un espectacle. Al cap d'un milió d'anys només la meitat del desplegament actual havia enviat la seva llum més enllà de les fronteres telescòpiques, i va passar encara un altre milió d'anys abans que la resta seguís el seu exemple. Com que no hi havia telescopis en aquella època, no es va poder observar el seu adveniment.

Des de fa tres-cents anys els astrònoms cristians saben que el seu Déu no va crear les estrelles en aquells fatídics sis dies, però no expliquen aquests detalls. Com tampoc ho fan els sacerdots.

En el seu Llibre, Déu és eloqüent en la lloança de les seves poderoses obres i els atorga els noms més grans que troba, indicant així que sent una forta i justa admiració per les magnituds. Malgrat això, va crear milions de sols prodigiosos per il·luminar aquest orb minúscul, en lloc d'encomanar al petit sol d'aquest orb que els assistís. Menciona Arcturus en el llibre. Recorderu Arcturus? Hi vam estar un cop. Doncs és una de les làmpades nocturnes de la Terra! Aquell globus gegant que és cinquanta mil vegades més gran que el sol d'aquesta Terra i que, comparat amb ell, és com un meló al costant d'una catedral.

Tot i així, a catequesi encara s'ensenya als nens que Arcturus va ser creat per ajudar a il·luminar la Terra, i els nens creixen i ho segueixen creient molt temps després d'haver descobert que el més probable és que no fos així.

Segons la Bíblia i els seus servents, l'univers té tan sols sis mil anys. En els últims cent anys, algunes ments estudioses i inquisitives han descobert que la xifra real s'acosta més als cent milions d'anys.

Durant els Sis Dies, Déu va crear l'home i els altres animals.

Va crear un home i una dona i els va posar en un agradable jardí amb la resta de criatures. Allí van viure durant un temps en harmonia, feliços, en la flor de la vida. Però aleshores van venir els problemes. Déu havia avisat a l'home i la dona que no mengessin el fruit de cert arbre. I va afegir una advertència d'allò més estranya: va dir que si menjaven aquell fruit moririen. És estranya, ja que ells no havien vist mai la mort i, per tant, no podien saber què volia dir Déu. Ni Ell ni cap altre déu hauria pogut fer entendre a aquelles criatures ignorats el que volia dir sense mostrar-los un exemple. La mera paraula tenia tan poc sentit per a ells com per a un nadó de dies.

Poc temps després, una serp els va anar a trobar en privat i s'hi va acostar caminant erecta, com era el costum de les serps en aquell temps. La serp els va dir que el fruit prohibit ompliria de coneixement les seves ments buides, així que en van menjar, cosa natural, perquè l'home està fet de tal manera que sempre està ansiós de coneixement, mentre que el sacerdot, igual que Déu, de qui és imitador i representant, s'ha ocupat des del primer moment d'intentar evitar que aprengui res d'útil.

Adam i Eva van menjar el fruit prohibit i immediatament una gran llum va penetrar en les seves obscures ments. Havien adquirit coneixements. Quina classe de coneixements? Coneixements útils? No, només el coneixement que existia el bé i el mal, i com fer el mal. Abans no podien fer el mal. Per tant, tots els seus actes fins aleshores havien sigut sense màcula, sense culpa, innocents.

Però ara podien fer el mal i patir a causa d'això. Havien adquirit el que l'Església anomena una possessió inestimable: el sentit moral, aquell sentit que distingeix l'home de la bèstia i el col·loca per sobre d'aquesta en lloc de col·locar-lo en

una posició inferior, on un suposaria que és el lloc adequat ja que ell sempre té la ment bruta i és culpable i les bèsties sempre tenen la ment neta i són innocents. És com considerar més valuós un rellotge defectuós que un altre que funciona bé.

Avui en dia, l'Església encara considera el sentit moral com la més noble possessió de l'home, encara que sap perfectament que Déu en té una pobra opinió i que va fer el possible a la seva maldestra manera per tal d'evitar que les felices criatures de l'Edèn l'adquirissin.

Molt bé, ara Adam i Eva sabien què era el mal i com fer-lo. Sabien com fer diverses classes de males obres. Entre elles en destacava una, aquella que més preocupava Déu: l'art i el misteri de les relacions sexuals. Per a ells això va ser un magnífic descobriment, tant que van deixar de passejar ociosos i s'hi van dedicar en cos i ànima, pobres criatures entusiastes.

Es trobaven enmig d'una d'aquestes celebracions quan van sentir que Déu s'apropava caminant entre els matolls, cosa que acostumava a fer a les tardes, i es van quedar paralitzats de terror. Per què? Perquè estaven despullats. No se n'havien adonat abans. Abans no els importava. Ni a Déu tampoc.

Va ser en aquell moment memorable quan va néixer el sentit del pudor, i alguns el valoren des d'aleshores, tot i que els costaria explicar per què.

Adam i Eva van entrar al món nus i sense cap tipus de vergonya, nus i purs de cor, i cap dels seus descendents hi ha entrat d'altra manera: tots neixen nus, sense cap vergonya i purs de cor, sense pensar que la nuesa és impúdica. Així doncs, se'ls ha d'inculcar què és el pudor i la mentalitat bruta. El primer deure d'una mare cristiana és corrompre la ment del seu fill, i és un deure que no descuida mai. Si la criatura creix i arriba a ser un missioner, anirà on viuen els innocents salvatges o els civilitzats japonesos per corrompre'ls. Després d'això, descobriran el pudor, tapanaran els seus cossos i deixaran de banyar-se junts despullats.

La convenció mal anomenada pudor no té criteri i no pot tenir-ne, perquè és contrària a la naturalesa i a la raó i és, per tant, un artifici subjecte a l'ocurrència, al capritx malaltís de qualsevol. Així, a la Índia, una dama refinada es cobreix la cara i els pits i deixa les cames nues, mentre que una refinada dama europea es tapa les cames i exhibeix el rostre i els pits. En terres habitades per innocents salvatges, la refinada dama europea no triga a acostumar-se a la nuesa dels nadius adults i deixa de sentir-se'n ofesa. En el segle XVIII, un comte i una comtessa francesos molt cultes –sense cap tipus de parentesc entre ells– van naufragar en una illa deshabitada i no tenien més roba que la de dormir. Aviat van quedar despullats. I avergonyits... durant una setmana. Després de la seva nuesa ja no els va molestar i van deixar de pensar-hi.

No heu vist mai una persona amb roba. Doncs bé, no us heu perdut res.

Proseguim amb les curiositats bíbliques. Naturalment, deueu pensar que l'amenaça de castigar Adam i Eva per desobeir no es va complir, ja que no s'havien creat a ells mateixos, ni la seva naturalesa, ni els seus impulsos i debilitats i, per tant, no

podien estar subjectes a les ordres de ningú ni fer-se responsables dels seus actes. Us sorprendrà saber que l'amenaça es va mantenir: Adam i Eva van ser castigats i encara avui dia hi ha qui defensa aquest crim. La sentència de mort es va executar.

Com heu notat, l'única persona responsable de la falta comesa per la parella va escapar, i no només això, sinó que es va convertir en el botxí dels innocents.

En el nostre país ens podríem burlar d'aquesta classe de moralitat, però no seria amable fer-ho a la Terra. Moltes d'aquestes persones posseeixen la facultat de raonar, però no l'utilitzen en matèria religiosa.

Les ments més brillants us diran que quan un home procrea està moralment obligat a tenir cura de la criatura amb tendresa, a protegir-la de les ferides i malalties, a vestir-la i alimentar-la, a suportar els seus capricis, a no posar-li la mà a sobre a menys que sigui amb afecte o pel seu propi bé, i mai, en cap cas, tractar-la amb crueltat gratuïta. La manera en què Déu tracta, nit i dia, els seus fills, és totalment oposada; no obstant això, les mateixes ments il·luminades justifiquen calorosament aquests crims, els perdonen i els excusen i refusen indignats la idea que es considerin crims quan és Ell qui els comet. El nostre és un país interessant, però no hi ha res tan captivador com la ment humana.

Així, Déu va expulsar Adam i Eva del paradís terrenal i, finalment, els va acabar assassinant. I tot per desobeir una ordre que Ell no tenia cap dret a donar. Però, com veureu, no es va deturar aquí. Déu té un codi moral per a si mateix i un altre de ben diferent per als seus fills. Els exigeix que tractin amb justícia i bondat els pecadors i que els perdonin setanta vegades set, però Ell no tracta ningú amb bondat ni justícia, ni va perdonar la primera petita falta a aquella parella de joves inexperts i ignorants. No els va dir: «Podeu marxar aquest cop, us dono una altra oportunitat».

Al contrari! Va decidir castigar fins i tot els seus fills per a tota l'eternitat a causa d'una culpa trivial comesa per altres molt abans que ells nasquessin. Encara segueix castigant-los. Suaument? No, de manera atroç.

Podríeu suposar que un ésser com aquest no deu rebre massa elogis. Desenganyeu-vos: el món l'anomena Just, Virtuós, Bo, Clement, Misericordiós, Veritat, Amor, Font de tota moral. I aquests sarcasmes es repeteixen cada dia arreu del món, però no són sarcasmes deliberats: els diuen amb tota serietat i sense un somriure als llavis.

Carta IV

Així, la Primera Parella va ser expulsada del Jardí sota una maledicció, una maledicció eterna. Havien perdut tots els plaers que posseïen abans de «la caiguda de l'home» i, tot i així, eren rics, perquè n'havien guanyat un que compensava tota la resta: coneixien l'art suprem.

El practicaven amb diligència i se sentien plenament satisfets. La Deïtat els havia ordenat que el practiquessin. Aquest cop van obeir. Però va ser una sort que no els ho prohibís, perquè l'haguessin practicat igualment encara que els ho haguessin prohibit deu mil deïtats.

Van arribar les conseqüències. Amb el nom de Caïm i Abel. I aquests dos tenien germanes, i sabien què fer amb elles. I per tant hi va haver més conseqüències: Caïm i Abel van engendrar nebots i nebodes. Aquests, al seu torn, van engendrar cosins segons. Arribats a aquest punt, la classificació dels parentescs va començar a fer-se complicada i es va abandonar la idea de mantenir-la.

La grata tasca de poblar el món va continuar d'una època a una altra, i amb gran eficiència, perquè en aquells dies feliços els sexes encara eren competents en l'art suprem quan, en realitat, haurien d'haver mort vuit-cents anys abans. El sexe més dolç, el més estimat, el més bonic es trobava manifestament en el seu millor moment i era capaç d'atreure fins i tot els déus. Déus reals. Baixaven del cel i passaven moments deliciosos amb aquelles càlides poncelles. La Bíblia ho explica.

Amb l'ajuda d'aquests visitants estrangers, la població va augmentar i augmentar fins arribar a uns quants milions. Però va ser una decepció per a la Deïtat. Estava descontent amb la seva moral, la qual, en certs aspectes, no era millor que la seva pròpia. De fet n'era una imitació prou bona. El poble era molt dolent i, com que no sabia com reformar-lo, va decidir abolir-lo. Aquesta es l'única idea realment superior i brillant que li acredita la Bíblia i li hauria conferit la seva reputació per sempre si s'hagués mantingut ferm i l'hagués dut a terme. Però sempre va ser inestable —excepte en la seva propaganda— i la seva bona resolució va cedir. S'enorgullia de l'home. Era el seu millor invent, el seu preferit després de la mosca comuna, i no podia suportar la idea de perdre'l del tot, així que finalment va decidir salvar-ne uns quants exemplars i ofegar-ne la resta.

Res més típic d'Ell. Ell va crear tots aquests éssers infames i només Ell era responsable de la seva conducta. Cap d'ells mereixia la mort, però extingir-los va ser una bona política; especialment perquè en crear-los havia comès el major crim, i permetre que seguissin procreant engrandia clarament aquest crim. Però al mateix temps hi pot haver justícia o igualtat en el favoritisme: havien d'ofegar-se tots o cap.

No, de cap manera. En salvaria una dotzena i posaria a prova la raça un altre cop. No va ser capaç de preveure que es corrompria de nou, perquè Ell només es Sapientíssim en la seva propaganda.

Va salvar Noè i la seva família i va decidir exterminar la resta. Va dissenyar una arca i Noè la va construir. Cap dels dos havia construït una arca abans ni sabia res sobre el tema, així que era d'esperar que el resultat fos quelcom fora del normal. Així va ser. Noè era un granger i, encara que sabia quina funció havia de complir l'arca, era totalment incapaç de dir si seria prou gran per satisfer aquestes necessitats (i no ho era), així que no es va atrevir a donar cap consell. La Deïtat ignorava si era prou gran, però

va decidir córrer el risc i no va prendre les mesures necessàries. Al final, la nau va resultar massa petita, i el món encara en pateix les conseqüències.

Noè va construir l'arca. La va construir tan bé com va poder, però es va deixar la majoria de parts essencials. No tenia timó, ni veles, ni brúixola, ni bombes, ni cartes de navegació, ni àncores, ni quadern de bitàcola, ni llum ni ventilació i, pel que fa a l'espai per a la càrrega —que era el principal— com menys se'n parli, millor. Havia de romandre al mar onze mesos i, per tant, necessitava un volum d'aigua potable suficient per omplir l'arca dues vegades, però aquesta arca addicional no existia. No es podia fer servir l'aigua de l'exterior: la meitat seria aigua salada, i ni els homes ni els animals terrestres en podien beure.

I és que no s'havia de salvar només una mostra de l'home, sinó també algun exemplar de la resta d'animals. Heu de comprendre que, quan Adam va menjar la poma i va aprendre a multiplicar-se i repoblar, la resta d'animals també van aprendre l'art observant Adam. Va ser molt intel·ligent per part seva, molt hàbil, perquè van obtenir tot el que valia la pena de la poma sense tastar-la ni castigar-se amb l'adquisició del desastrós sentit moral, pare de totes les immoralitats.

Carta V

Noè va començar a reunir animals. Hi havia d'haver una parella de totes i cadascuna de les criatures que caminen, s'arrosseguen, neden o volen en el món de la naturalesa viva. Hem de deduir el temps que va necessitar per a aquesta operació i el seu cost, perquè no existeix cap registre sobre aquests detalls. Quan Símac va fer els preparatius per iniciar el seu jove fill a la vida adulta de la Roma imperial, va enviar homes a Àsia, Àfrica i pertot arreu a caçar animals per a les lluites a l'amfiteatre. Els homes van necessitar tres anys per reunir els animals i enviar-los a Roma. Només quadrúpedes i al·ligàtors, ja sabeu, res d'ocells, serps, granotes, cucs, polls, rates, puces, paparres, erugues, aranyes, mosques o mosquits; res més que simples quadrúpedes i al·ligàtors, i només quadrúpedes amb instints de lluita. No obstant això, va ser com us ho he dit: van trigar tres anys a reunir-los, i el cost dels animals i el seu transport i la paga dels homes va ascendir a quatre milions i mig de dòlars.

Quants animals? No ho sabem. Però van ser menys de cinc mil, car aquest és el nombre més elevat que es va reunir per a un espectacle romà, i va ser Tit, no Símac, qui ho va fer. En comparació amb l'empresa de Noè, allò no era més que un museu de juguina. Havia de reunir cent quaranta-sis mil espècies d'aus, bèsties i criatures d'aigua dolça i, pel que fa a insectes, més de dos milions.

Atrapar milers i milers d'aquests animalons és tasca difícil i, si Noè no s'hagués donat per vençut i hi hagués renunciat, encara hi fóra, com solia dir Levític. Tampoc no vull dir que va abandonar. No, no ho va fer. Va reunir tantes criatures com podia allotjar i, aleshores, va parar.

Si hagués conegut la realitat des del principi, hauria sabut que el que es necessitava era una flota d'arques. Però ignorava quantes classes d'animals existien, igual que el seu Cap. Així que no comptava amb cap cangur, sariga, monstre de Gila ni ornitorinc, ni un munt de criatures indispensables que un amant Creador havia disposat per a l'home i de les quals s'havia oblidat, en vagar aquestes cap a una part d'aquest món que Ell mai havia vist, les activitats de la qual eren desconegudes per Ell. I així totes aquestes espècies es van lliurar per un pèl de morir ofegades.

Es van salvar només per accident. No hi va haver prou aigua per cobrir-ho tot, només per inundar una petita part del globus. La resta del territori no es coneixia en aquell temps i se suposava inexistent.

No obstant això, el que finalment i definitiva va fer decidir Noè que ja havia reunit prou espècies des d'un punt de vista estrictament pràctic i podia deixar que la resta s'extingís, va ser un incidient ocorregut durant els últims dies. Va arribar un estranger esvalotat amb notícies alarmants. Deia que havia acampat en valls i muntanyes a uns mil quilòmetres de distància i que hi havia vist un fet meravellós. Quan, dret al costat d'un precipici contemplava una ampla vall, va veure avançar un agitat mar negre d'estranya vida animal. Al cap de poc les criatures van passar per davant seu, forcejant, lluitant, xisclant, esbufegant... vastes masses horribles de tumultuosa carn! Simis tan grans com elefants; granotes de la mida d'una vaca; un enorme megateri i el seu harem; sauris, sauris i més sauris, un grup rere l'altre, família rere família, espècie rere espècie, de trenta metres de llargada, nou d'alçada, i el doble de bel·licosos: un d'ells va assotar amb la cua un pobre toro de Durham i el va fer volar cent metres pels aires fins que va aterrar als peus de l'home amb un sospir i va expirar. El foraster va explicar que aquests animals havien sentit parlar de l'Arca i s'havien posat en camí. Venien a salvar-se del diluvi. I no venien en parella, venien tots: no sabien que els passatgers estaven limitats a una parella per espècie i, de totes maneres, el reglament no els importava gens; embarcarien a l'Arca o exigirien molt bons motius per no fer-ho. L'home va afirmar que l'Arca no tenia espai per acollir-ne ni a la meitat i que, a més, venien famèlics i menjarien tot el que trobessin, inclosa la col·lecció de bèsties i la família.

Aquests fets van ser suprimits del relat bíblic. No s'hi troba ni el menor indici. Es va silenciar tot aquest assumpte. Ni tan sols s'esmenta el nom d'aquestes immenses criatures. Això demostra que, quan s'incompleix una part d'un contracte, es pot dissimular i tancar el buit, tant en la Bíblia com a qualsevol altre lloc. Aquests poderosos animals serien d'un valor incalculable per a l'home ara que el transport és tan car i difícil, però els van perdre. Per culpa de Noè, tots es van ofegar. Alguns d'ells, fa ja vuit mil milions d'anys.

Així, l'estranger va narrar la seva història, i Noè va decidir que havia de fugir abans que arribessin els monstres. Hauria partit immediatament, però els tapissers i decoradors del saló de les mosques encara havien de fer uns últims retocs, i això li va

fer perdre un dia. Es va perdre un altre dia en fer embarcar les mosques, ja que n'hi havia seixanta-vuit mil milions i la Deïtat encara temia que no fossin suficients. Un altre dia va passar acumulant quaranta tones de brossa seleccionada per alimentar les mosques.

Finalment, Noè va llevar àncores; just a temps, perquè quan l'Arca arribava a la línia de l'horitzó van arribar els monstres i van unir els seus laments a la multitud de pares i mares i nens espantats que ploraven i s'aferraven a les roques batudes per les onades sota la pluja torrencial i elevaven pregàries implorants a un Ésser Immensament Just i Misericordiós que mai no havia respost cap oració des que aquells penya-segats es van formar per l'acumulació d'un gra de sorra sobre un altre, i que seguiria sense respondre'n cap quan els segles els haguessin convertit en sorra altre cop.

Carta VI

El tercer dia, cap al migdia, es va descobrir que s'havien deixat una mosca. El viatge de tornada va resultar llarg i difícil a causa de la manca de cartes de navegació i de brúixola i perquè la costa havia canviat d'aspecte, puix que les altes mareas havien cobert o alterat els punts de referència. Al cap de setze dies de fervent i lleial cerca, per fi es va trobar la mosca, que va ser rebuda amb himnes de lloança i gratitud mentre la família mantenia el cap descobert en senyal de reverència al seu origen diví. Estava extenuada i havia patit a causa del mal temps però, a part d'això, estava en bon estat. Moltes famílies havien mort de fam en els àrids cims de les muntanyes, però a ella no li havia faltat menjar: la multitud de cadàvers s'oferia en putrefacta i pudent abundància. Així es va salvar providencialment el sagrat insecte.

Providencialment. Aquesta és la paraula exacta. Perquè no s'havien deixat la mosca per accident, no. Hi havia intervingut la mà de la Providència. Els accidents no existeixen. Tot passa per algun motiu. Tot està previst des del principi del temps, tot està disposat. Des de l'aurora de la Creació, el Senyor havia previst que Noè, alarmat i confós per la invasió dels prodigiosos futurs fòssils, fugiria al mar prematurament deixant enrere una malaltia inestimable. Comptaria amb tota la resta de malalties i podria distribuir-les entre les noves races d'homes a mesura que aquestes apareguessin en el món, però li faltaria una de les millors: la febre tifoide, una dolença que, quan les circumstàncies són particularment favorables, pot arruïnar del tot un pacient sense matar-lo, ja que pot recuperar-se i gaudir d'una llarga esperança de vida, però sord, mut, cec, invàlid i idiota.

La mosca n'és el principal distribuïdor, i és més competent i calamitosament eficaç que tota la resta de distribuïdors d'aquesta plaga junts. I així, com estava predeterminat des del principi dels temps, aquesta mosca es va quedar enrere per buscar un cadàver tifoide i alimentar-se de la seva corrupció i untar-se les potes amb els gèrmens i transmetre'ls al món repoblat com a tasca permanent. Gràcies a aquesta

mosca, en els segles des d'aleshores transcorreguts, s'han ocupat milers de milions de llits de dolor, milers de milions de cossos destrossats s'han arrossegat per terra i s'han omplerts milers de milions de cementiris.

És extremadament difícil entendre la naturalesa del Déu de la Bíblia, perquè és un conjunt de contradiccions. Compta amb la inestabilitat de l'aigua i la fermesa del ferro; amb una moral abstracta i beguina feta de paraules i una moral concreta i infernal expressada en actes; amb moments de tendresa passatgers dels quals es penedeix per caure en una malignitat permanent.

No obstant això, després de molt cavil·lar, s'arriba a la clau de la seva naturalesa: es pot arribar, per fi, a entendre-la d'alguna manera. Amb una juvenil, curiosa i sorprenent franquesa ens ha proporcionat la clau Ell mateix. És la gelosia!

Suposo que us he deixat sense alè. Ja sabeu —perquè us ho he explicat en una carta anterior— que entre els éssers humans la gelosia està clarament considerada una debilitat; una marca distintiva de les ments mediocres, propietat de la qual fins i tot la més petita s'avergonyeix; i que, quan se'ls acusa d'aquesta debilitat, mentiran i ho negaran, perquè tal acusació els ofèn com un insult.

La gelosia. No ho oblideu, tingueu-ho present. És la clau. Amb aquesta clau arribarem, amb el temps, a entendre en part Déu; sense ella, ningú no el pot comprendre. Com he dit, Ell mateix l'exhibeix de tal manera que tothom la pugui conèixer. Diu francament i innocent, sense cap vergonya: «Jo, el Senyor, el teu Déu, sóc el Déu-gelós».

És tan sols una altra manera de dir: «Jo, el Senyor, el teu Déu, sóc un Déu petit; un Déu petit preocupat per les coses petites».

Era una advertència. No podia suportar la idea que cap altre déu rebés una part de les lloances dominicals d'aquesta còmica i insignificant raça humana: ho volia tot per a Ell. Els valorava. Per a Ell representaven riquesa, igual que les monedes de llauna per als zulus.

Però espereu, no sóc just; no l'estic presentant tal com és, els prejudicis m'han portat a dir el que no és cert. No va dir que volgués totes les adulacions; no va dir que no estigués disposat a compartir-les amb els altres déus; el que va dir, fou: «no posaràs cap altre déu per davant de mi».

És una cosa ben diferent, i el fa quedar molt millor, ho confesso. Hi havia déus en abundància. Els boscos, segons diuen, n'estaven plens, i tot el que Ell demanava era ser considerat en el mateix rang que els altres, no per sobre d'ells, però tampoc per sota. Estava disposat a deixar que ells fertilitzessin les verges terrenals, però no a concedir-los millors termes que els que es pogués reservar per a sí mateix. Volia ser considerat un igual. Va insistir en aquest aspecte, amb el llenguatge més simple possible: no permetria altres déus abans que Ell. Podien marxar colze a colze, però cap d'ells encapçalaria la processó. Tampoc no va reclamar el dret de fer-ho Ell.

Creieu que va poder mantenir aquesta recta i honorable posició? No. Podia aferrar-se a una mala decisió per sempre, però no podia mantenir-ne una de bona ni un mes. Poc a poc, la va anar deixant de banda i va reivindicar calmadament que era l'únic Déu de tot l'univers.

Com deia, la gelosia és la clau; és present i es troba en una situació prominent al llarg de tota la seva història. És l'essència de la seva naturalesa, la base del seu caràcter. Una petitesa pot trencar el seu capteniment i torbar el seu judici si desperta la seva gelosia! I sens dubte no hi ha res que exciti aquesta característica tan ràpidament i exagerada com la sospita de la imminència d'una competició amb el Déu-confiança.

El temor que si Adam i Eva menjaven el fruit de l'Arbre de la Saviesa serien «com déus» el va posar tan gelós que el seu raonament es va veure afectat, i no va poder tractar aquelles pobres criatures amb justícia o caritat, ni tan sols refrenar-se de tractar la seva innocent descendència de forma cruel i criminal.

Encara avui no s'ha recuperat d'aquell trauma; des d'aleshores el posseeix una insaciable set de venjança i ha esgotat pràcticament el seu ingeni natural inventant dolors, misèries, humiliacions i patiments amb els quals amargar les breus vides dels descendents d'Adam. Penseu en les malalties que ha inventat per a ells! Són tan nombroses que no hi ha cap llibre que les pugui esmentar totes. I cadascuna és un parany col·locat per a una víctima innocent.

L'ésser humà és una màquina. Una màquina automàtica. Està composta de milers de mecanismes delicats i complexos que duen a terme les seves funcions amb harmonia i perfecció, d'acord amb les lleis pensades per al seu govern i sobre les quals l'home no té autoritat, ni poder, ni control. Per a cadascun d'aquests milers de mecanismes, el Creador ha planejat un enemic, la funció del qual és assetjar-lo, turmentar-lo, perseguir-lo, danyar-lo i afligir-lo amb dolors i misèries fins arribar a la destrucció definitiva. No n'ha passat cap per alt.

Des del bressol fins a la tomba, aquests enemics estan sempre en acció; no coneixen descans, ni de nit ni de dia. Són un exèrcit: un exèrcit organitzat; un exèrcit de setge i d'assalt, un exèrcit que està alerta, vigilant, ansiós, immisericordiós; un exèrcit implacable, que no dona treva.

Es mou en escamots, en companyies, en batallons, en regiments, en brigades, en divisions, en cossos d'exèrcit; de vegades reuneix les seves forces i marxa brutalment contra la humanitat. És el Gran Exèrcit del Creador, i Ell és el seu comandant en cap. En el front de batalla, els seus horripilants estendards onegen les seves consignes al sol: Desastre, Malaltia, i tota la resta.

La malaltia! Aquesta és la força principal, diligent i devastadora! Ataca el nen des del moment del seu naixement; li procura un mal rere un altre: crup, xarampió, galteres, trastorns intestinals, dolors de dentició, escarlatina i altres especialitats infantils. El segueix fins a l'adolescència i aleshores li envia mals propis d'aquesta etapa

de la vida. Persegueix al jove fins a l'edat adulta, a l'adult fins a la vellesa i al vell fins a la tomba.

Davant d'aquests fets, voleu provar d'endevinar quin és el principal sobrenom afectuós que l'home dona a aquest ferotge comandant en cap? Us estalviaré l'esforç, però no rigueu. És Pare Nostre celestial.

És curiosa la forma en què treballa la ment humana. El cristià parteix d'aquesta premissa, definida, inflexible i intransigent: Déu és omniscient i totpoderós.

Si és així, res no pot succeir sense que Ell ho sàpiga a la bestreta; res pot passar sense el seu permís; res pot passar si Ell vol evitar-ho.

Es evident, oi? Això converteix el Creador en el responsable de tot el que passa, no es així?

Els cristians, com hem vist en la premissa anterior, ho accepten. Ho accepten amb sentiment, amb entusiasme.

Aleshores, després d'haver fet responsable el Creador de tots els dolors, malalties i misèries esmentades, i que Ell podria haver evitat, l'intel·ligent cristià l'anomena mansament Pare Nostre!

Com us ho dic. Dota el Creador de tots els trets propis d'un ésser maligne i després arriba a la conclusió que aquest ésser i el seu pare són la mateixa cosa! No obstant això, nega que un llunàtic malvat i el director d'una escola de catequesi siguin, en essència, el mateix. Què us sembla la ment humana? Vull dir, en cas que cregueu que existeix la ment humana.

Carta VII

Noè i la seva família es van salvar (si el fet de seguir vius es pot considerar una cosa positiva). Afegeixo aquest «si» per la senzilla raó que mai no ha existit una persona intel·ligent que hagi arribat als seixanta anys que s'avingui a viure la seva vida de nou. Ni la seva ni la de cap altre. La família es va salvar, sí, però no estaven còmodes, perquè estaven plens de microbis. Coberts fins a les celles, plens fins a rebentar, inflats com globus. Eren condicions desagradables, però no s'hi podia fer res, perquè havien de salvar prou microbis per proveir les futures races dels homes de malalties desoladores, i només hi havia vuit persones a bord que els servissin d'hotel. Els microbis eren de bon tros la part més important de la càrrega de l'arca, la part per la qual el Creador estava més preocupat i amb la que estava més obsessionat. Havien de gaudir de bona alimentació i allotjament. Hi havia gèrmens de febre tifoide, de còlera, de ràbia, de tètanus, de tuberculosi i de pesta bubònica, i centenars d'altres precioses creacions, aristòcrates, portadores daurades de l'amor de Déu pels homes, beneïts regals d'un Pare amorós per als seus fills. Tots ells havien d'estar sumptuosament allotjats i atesos i residien en els llocs més selectes que l'interior de la família podia oferir: els pulmons, el cor, el cervell, els ronyons, la sang, les entranyes. Particularment a les entranyes.

L'intestí gruixut va ser el l'element preferit. Allí es reunien en incomptables milions i treballaven, s'alimentaven, es retorçaven i cantaven himnes de lloança i acció de gràcies. A la nit, quan tot estava en silenci, se'ls podia sentir murmurar suaument. L'intestí gruixut era, en efecte, el seu paradís. L'ompliren i el posaren tan rígid com una canonada. Se n'enorgullien, d'això. El seu himne principal hi feia grata referència:

Estrenyiment, oh, estrenyiment,
l'alegre so proclama.
Fins les recòndites entranyes de l'home
el nom del Creador alaben.

Les incomoditats de l'arca eren moltes i diverses. La família havia de conviure amb una multitud d'animals, respirar la pudor sufocant que causaven i suportar, nit i dia, el soroll eixordador dels seus rugits i xiscles. A part d'aquestes incomoditats intolerables, viure allà resultava especialment complicat per a les dones, que no podien mirar en cap direcció sense veure milers d'animals en l'acte de multiplicar-se i repoblar. I, a més, hi havia les mosques. N'hi havia eixams pertot, i perseguien la família tot el dia. Eren els primers animals a despertar i els últims a anar a dormir. Però no se les podia matar ni ferir: eren sagrades, el seu origen era diví, eren les favorites del Creador, el seu tresor.

Amb el pas del temps, la resta de criatures es distribuïren i dispersarien arreu de la Terra: els tigres, a la Índia; els lleons i els elefants, als erms deserts i als llocs amagats de la jungla; els ocells, a les regions il·limitades de l'espai buit; els insectes, a un o altre clima segons la naturalesa i necessitats. Però, i la mosca? No té cap nacionalitat, es troba com a casa en qualsevol clima, tot l'orb és el seu territori, tota criatura que respira és la seva presa i és, per a totes elles, una plaga i un infern.

Per a l'home, és una ambaixadora divina, un ministre plenipotenciari, un representat especial del Creador. L'infesta en el bressol, s'adhereix a bandades a les seves enganxoses parpelles, brunzeix, el pica i el turmenta, li roba a ell el son i a la seva mare les forces en les llargues nits de vetlla que dedica a protegir el seu fill d'aquesta plaga. La mosca turmenta el malalt en la seva llar, en l'hospital i en el llit de mort fins a l'últim sospir. El molesta quan menja; primer busca pacients que pateixin malalties mortals i repugnants, camina per les seves ferides i s'impregna les potes amb un milió de gèrmens mortals; després es posa sobre la taula d'aquell home sa i els deixa caure sobre la mantega i descarrega els seus excrements amb gèrmens tifoides sobre les pastes. La mosca arruïna més organismes humans i destrueix més vides que tota la multitud de missatgers d'infelicitat i agents letals de Déu junts.

Sem estava farcit paràsits intestinals. És meravellós l'estudi complet i ampli que el Creador va dedicar a la gran obra de fer desgraciat l'home. He dit que va idear un agent d'afflicció especial per tots i cadascun dels detalls de l'estructura de l'home, sense passar-ne cap per alt, i he dit la veritat. Molta gent pobra ha d'anar descalça perquè no

es pot permetre comprar sabates. El Creador va veure aquí una oportunitat. Vull assenyalar, de passada, que sempre té un ull posat en els pobres. La novena part de les malalties que va inventar estava destinada als pobres, i ells les pateixen. Els rics se'n queden només les sobres. No cregueu que parlo inconscientment, perquè no és el cas: la majoria de les malalties inventades pel Creador estan destinades a fustigar els pobres. Es pot deduir del fet que un dels millors i més comuns noms que es dona al Creador des del púlpit és «Amic dels Pobres». Sota cap circumstància ofereix el púlpit una lloança al Creador que contingui el menor vestigi de veritat. L'enemic més implacable i incansable dels pobres és el seu Pare celestial. El seu únic amic és el proïsme, que se n'apiada i se'n compadeix, i ho demostra amb els seus actes. Fa el que pot per alleujar el seu patiment, però sempre és el Pare celestial qui s'emporta el mèrit.

El mateix passa amb les malalties. Si la ciència extermina una malaltia que ha estat treballant per Déu, és Déu qui s'emporta el mèrit, i tots els púlpits entren en un rampell publicitari de gratitud i proclamen la seva bondat! Sí, ho ha fet Ell. Potser ha esperat mil anys a fer-ho, però això no és res: el púlpit diu que hi pensava tota l'estona. Quan homes exasperats es rebel·len i derroquen una interminable tirania i alliberen una nació, el primer que fa l'exultant púlpit és anunciar-ho com una obra de Déu i instar el poble a agenollar-se i donar-li gràcies. I diu amb emoció admirable: «Que els tirans entenguin que l'Ull que mai no dorm està sobre ells, i que recordin que Déu Nostre Senyor no serà sempre pacient, sinó que desencadenarà l'huracà de la seva ira sobre ells el dia assenyalat». Obliden esmentar que és l'ésser que més lentament es mou de tot l'Univers i que el seu Ull que mai no dorm triga un segle a veure el que qualsevol altre ull veuria en una setmana; que no s'ha donat en tota la història cap cas en què ell fos el primer de pensar en un acte noble, sinó que sempre hi pensa després que a algú altre se li hagi ocorregut i l'hagi posat en pràctica. Aleshores arriba ell i en cobra els dividendes.

Com anava dient, sis mil anys abans Sem estava infestat de paràsits. Microscòpics, invisibles a simple vista. Tots els productors de malalties especialment mortals del Creador són invisibles. És una idea enginyosa. Durant milers d'anys això ha impedit a l'home arribar a l'arrel de les seves afeccions i ha desbaratat tots els seus intents de dominar-les. Només recentment la ciència ha aconseguit exposar a la llum aquesta traïció.

L'últim d'aquests beneïts triomfs de la ciència va ser el descobriment i la identificació de l'assassí que rep el nom d'ancilòstom. La seva presa predilecta és el pobre que va descalç. L'embosca en regions càlides i arenoses i se li clava en els peus desprotegits.

L'ancilòstom va ser descobert fa tres o quatre anys per un metge que havia estudiat pacientment les víctimes d'aquest paràsit durant molt de temps. La malaltia provocada per aquest organisme havia estat causant estralls arreu del món des que Sem va desembarcar a Ararat, però mai no es va sospitar que es tractés realment d'una malaltia. Senzillament es considerava gandula la gent que la patia i, per tant, eren

objecte de burla i menyspreu en lloc de llàstima. L'ancilòstom és un invent particularment astut i enganyós i durant segles ha fet el seu treball subreptic sense que ningú l'importunés, però ara aquest metge i els seus col·laboradors el podran exterminar.

Déu està darrere d'això. Hi ha estat pensant i ha trigat sis mil anys a decidir-se. La idea d'exterminar el paràsit intestinal és seva. Va estar a punt de fer-ho abans que el doctor Charles Wardell Stiles. Però encara és a temps d'endur-se el mèrit. Sempre hi és a temps.

Tindrà un cost d'un milió de dòlars. Probablement, estava a punt de contribuir amb aquesta suma, però algú se li va avançar, com de costum. El senyor Rockefeller posarà els diners, però el mèrit se l'endurà algú altre, com de costum. Els diaris d'aquest matí ens informen dels efectes de l'ancilòstom:

L'ancilòstom sovint redueix tant la vitalitat de les persones afectades que retarda el seu desenvolupament físic i mental, les torna més vulnerables a contraure altres malalties, disminueix la seva eficiència laboral i, en els districtes on la malaltia és més notòria, es produeix un pronunciat augment de l'índex de mortalitat per tuberculosi, pneumònia, febre tifoide i malària. S'ha demostrat que la disminució de la vitalitat en la població, atribuïda durant molt de temps a la malària i al clima de certes zones i que afecta greument el progrés econòmic, es deu en realitat a aquest paràsit. El mal no es limita a una classe determinada de persones: cobra el seu tribut de patiment i mort tant entre les gents acomodades i altament intel·ligents com entre els menys afortunats. Un càlcul prudent estima que dos milions d'habitants estan afectats per aquest paràsit. La malaltia és més comú i greu en els nens en edat escolar.

Tot i tractar-se d'una infecció greu i d'estar molt estesa, hi ha una part positiva: es pot prevenir (amb l'ajuda de Déu) mitjançant precaucions sanitàries apropiades i senzilles.

Com veieu, els pobres nens són en el punt de mira de l'Ull que mai no dorm. Sempre han tingut aquesta mala sort. Ni ells ni els «pobres del Senyor» —com diu la sarcàstica frase— no han pogut deslliurar-se mai de les atencions d'aquest Ull.

Sí, els pobres, els humils, els ignorants, són els que la contrauen. Considereu la malaltia de la son, d'Àfrica. Aquesta atroç crueltat té per víctima una raça de negres innocents i ignorants que Déu va col·locar en un desert remot i sobre la qual va posar el seu Ull: aquell que no dorm mai quan hi ha l'oportunitat d'engendrar patiment per a algú. Ho va disposar tot abans del diluvi. L'agent escollit va ser una mosca emparentada amb la tse-tse, una mosca que controla el país de Zambesi i que mata amb la seva picada

els ramats i els cavalls, fent que la regió sigui inhabitable per l'home. L'horrible parent de la tse-tse diposita un microbi que produeix la malaltia de la son. Cam estava ple d'aquests microbis i, en acabar el viatge, els va descarregar a l'Àfrica, desencadenant la devastació que no trobaria millora fins que, sis mil anys més tard, la ciència sotgés el misteri i desemmascarés la causa de la malaltia. Des d'aleshores, les nacions pietoses donen gràcies a Déu i el lloen per haver rescatat els pobres negres. El púlpit diu que és Ell qui mereix les lloances. Sens dubte, és un Ésser curiós. Comet un crim espantós, el perpetua durant sis mil anys i, després, s'enduu el mèrit per haver suggerit a algú la forma de pal·liar-ne la gravetat. Diuen que és pacient, i certament ho ha de ser, o hauria ensorrat el púlpit fa anys pels cruels compliments que li fa.

La ciència diu el següent sobre la malaltia de la son, anomenada també «letargia del negre»:

Es caracteritza per períodes de son recurrents a intervals. La malaltia dura de quatre mesos a quatre anys i sempre és mortal. La víctima té al principi una aparença lànguida, dèbil, pàl·lida i estúpida. Se li inflen les parpelles i apareix una erupció a la pell. S'adorm mentre parla, menja o treballa. A mesura que la malaltia avança, li costa més menjar i queda demacrat. La inanició i l'aparició de xacres van seguides de convulsions i, finalment, la mort. Alguns pacients embogeixen.

Aquell que és anomenat per l'Església i el poble Pare Nostre és qui va inventar la mosca i la va enviar a infligir aquesta llarga i llòbrega misèria, aquesta malenconia i ruïna, aquesta putrefacció del cos i la ment, a un pobre salvatge que no havia fet cap mal al Gran Criminal. No hi ha cap home en el món que no compadeixi al pobre negre sofrent, ni cap home que no estigués disposat a retornar-li la salut si pogués. Per trobar l'única persona que no sent pietat per ell cal anar al cel; per trobar l'únic que el pot guarir i a qui no es va poder persuadir que ho fes s'ha d'anar al mateix lloc. Només hi ha un pare prou cruel per afligir el seu fill amb aquest horrible mal; només un. Ni en tota l'eternitat n'apareixeria un altre. Us agraden els retrets poètics expressats amb escalfor? Aquí en teniu un, acabat de sortir del cor d'un esclau:

La manca d'humanitat de l'home envers l'home
fa que incomptables milers estiguin de dol!

Us explicaré una bonica història que té un toc patètic. Un home es va tornar religiós, i va preguntar a un sacerdot què podia fer per de la seva nova condició. El sacerdot li va dir: «Imita al nostre Pare que està en el cel, aprèn a ser com Ell». L'home va estudiar la Bíblia amb atenció, diligentment i conscienciosa, i després de demanar al Cel que el guiés, va iniciar les imitacions. Va fer caure per les escales la seva dona, que es va

trencar la columna i va quedar paralítica de per vida; va abandonar el seu germà a mans d'un estafador, que li va robar tot el que posseïa, i va acabar en una casa de beneficència; va inocular ancilòstoms a un dels seus fills, la malaltia de la son a un altre i gonorrea al tercer; va fer que una filla contragués l'escarlatina i arribés a l'adolescència sorda, cega i muda per la resta de la seva vida; i després d'ajudar un brètol a seduir l'altra, li va tancar les portes de casa i la filla va morir maleint-lo en un bordell. Després es va presentar davant del sacerdot, que li va dir que aquesta no era la manera d'imitar al Pare celestial. El convers li va preguntar en què s'havia equivocat, però el sacerdot va canviar de tema i li va preguntar quin temps feia allà d'on venia.

Carta VIII

L'home és, sens dubte, el babau més interessant que existeix. També el més excèntric. No té una sola llei escrita, en la seva Bíblia o fora d'ella, que tingui cap altre propòsit o intenció fora d'aquest: limitar o oposar-se a la llei de Déu.

Poques vegades pot extreure res que no sigui una conclusió equivocada d'un fet senzill. No ho pot evitar: és la forma en què està construïda la confusió que ell anomena ment. Considereu les coses que accepta i les curioses conclusions que n'extreu.

Per exemple, accepta que Déu va fer l'home. El va crear sense el desig ni el coneixement d'aquest. Això sembla convertir Déu, clarament i indisputable, en l'únic responsable dels actes de l'home. Però l'home ho nega.

Accepta que Déu va fer els àngels perfectes, sense màcula i immunes al dolor i a la mort, i que podria haver sigut igual de bondados amb l'home si ho hagués volgut, però nega que tingués cap obligació moral de fer-ho.

Accepta que l'home no té dret a castigar els fills que engendra amb crueltat gratuïta, malalties doloroses o la mort, però refusa limitar els privilegis de Déu sobre els seus fills en aquest aspecte.

La Bíblia i els estatuts de l'home prohibeixen l'homicidi, l'adulteri, la fornicació, la mentida, la traïció, el robatori, l'opressió i altres crims, però mantenen que Déu no està subjecte a aquestes lleis i té dret a violar-les quan vulgui.

Accepta que Déu dóna a cada home, en néixer, el seu temperament, la seva disposició. Accepten que l'home no pot canviar-lo per mitjà de cap procés, sinó que ha de romandre sempre sota el seu domini. Però si un home és ple de tremendes passions i un altre no en té cap, considera just i racional castigar el primer pels seus crims i recompensar l'altre per abstenir-se de cometre'ls.

Considerem, doncs, aquestes curiositats.

Temperament (disposició)

Prenguem dos exemples totalment oposats de temperament: la cabra i la tortuga.

Cap d'aquestes criatures decideix el seu propi temperament, sinó que neix amb ell, com l'home i, igual que aquest, no pot canviar-lo.

El temperament és la llei de Déu escrita en el cor de cada criatura per la mateixa mà de Déu, i ha de ser obeït i ho serà, malgrat tots els estatus que el restringeixin o limitin, emanin d'on emanin.

Molt bé, la lascívia és el tret dominant del temperament de la cabra. La llei de Déu és en el seu cor i l'ha d'obeir, i l'obeirà tot el dia en època de zel, sense parar per menjar o beure. Si la Bíblia digués a la cabra: «No fornicares, no cometràs adulteri», fins i tot l'home, l'estúpid home, veuria la insensatesa d'aquesta prohibició i reconeixeria que la cabra no ha de ser castigada per obeir la llei del seu Creador. Però, en canvi, veu adequat i just posar l'home sota aquesta prohibició. Tots els homes. Sense excepció.

A primera vista, això és una estupidesa perquè, per temperament, que és l'autèntica llei de Déu, molts homes són cabres i no poden evitar cometre adulteri quan en tenen l'oportunitat; també hi ha homes que, per temperament, poden mantenir la seva puresa i deixar passar una oportunitat si la dona no és prou atractiva. Però la Bíblia no permet l'adulteri en cap cas, pugui o no evitar-ho la persona. No fa cap distinció entre la cabra i la tortuga, l'excitable cabra, la cabra emocional, que ha de cometre adulteri cada dia o llanguir i morir, i la tortuga, aquella puritana freda i calmosa que es dona el gust només un cop cada dos anys i que s'adorm mentre ho fa i no es desperta fins al cap de seixanta dies. Cap senyora cabra està fora de perill, ni tan sols el sàbat, si hi ha un senyor boc en cinc quilòmetres a la rodona i l'únic obstacle és una tanca de cinc metres d'alt, mentre que ni el senyor ni la senyora tortuga tenen mai prou apetit dels solemnes plaers de la fornicació per estar disposats a trencar el repòs sagrat per obtenir-los. Doncs bé, segons el curiós raonament de l'home, la cabra mereix un càstig, i la tortuga, elogi.

«No cometràs adulteri» és un manament que no estableix cap distinció entre les següents persones. Totes l'han d'obeir:

- Criatures acabades de néixer.
- Bebès.
- Escolars.
- Joves i donzelles.
- Adults joves.
- Adults més grans.
- Homes i dones de quaranta anys.
- De cinquanta.
- De seixanta.
- De setanta.
- De vuitanta.
- De noranta.
- De cent.

El manament no distribueix la seva càrrega equitativament, ni pot fer-ho. No és difícil d'acatar per als tres grups de nens.

Resulta progressivament dur per als tres següents grups. Cruelment dur. Feliçment es suavitza per als tres següents.

Arribats a aquest punt, ja ha fet tot el mal que podia fer i es podria suprimir. Però amb còmica imbecilitat el mantenen i estenen la seva aclaparadora prohibició als quatre grups restants. Pobres vells xarucs, encara que ho intentessin no podrien desobeir-lo. I penseu que són elogiats perquè santament s'abstenen de cometre adulteri! La qual cosa és absurda, perquè fins i tot la Bíblia sap que si el més vell pogués tornar a la flor de la vida durant una hora, tiraria el manament per la finestra i arruïnaria la primera dona amb qui es creués, encara que fos una perfecta desconeguda.

És com us ho dic: tots els estatuts de la Bíblia i dels llibres de lleis són un intent de revocar la llei de Déu o, en altres paraules, una inalterable i indestructible llei natural. El Déu d'aquesta gent els ha demostrat per mitjà d'un milió d'actes que no respecta cap dels estatuts de la Bíblia. Ell mateix viola totes i cada una d'aquestes lleis, fins i tot la de l'adulteri.

La llei de Déu en crear la dona, expressada de la manera més simple possible, va ser aquesta: no s'imposarà cap límit a la teva capacitat de copular amb el sexe oposat en cap etapa de la teva vida.

La llei de Déu en crear l'home, expressada de la manera més simple possible, va ser aquesta: durant tota la teva vida et veuràs sotmès sexualment a restriccions i límits inflexibles.

Durant vint-i-tres dies de cada mes (en absència d'embaràs), des del moment en què la dona compleix set anys fins que mor de vella, està llesta per a l'acció i és competent. Tant competent com ho és el canelobre per rebre una espelma. Competent cada dia, cada nit. A més, vol aquesta espelma, la desitja, l'anhela i sospira per ella, com ho mana la llei de Déu en el seu cor.

Però la competència de l'home és breu i es dóna en la moderada mesura establerta per al seu sexe. És competent des de l'edat de setze o disset anys i durant un termini de trenta-cinc anys. Després dels cinquanta, el seu rendiment és de baixa qualitat, els intervals són llargs i la satisfacció que ofereix no té massa valor per a cap de les parts; mentre que la seva besàvia està com nova. A ella no li passa res. El canelobre està tan ferm com sempre, mentre que l'espelma es va estovant i debilitant amb el pas del temps fins que, finalment, no pot dreçar-se i tristament se la deixa reposar amb l'esperança d'una feliç resurrecció que no ha d'arribar mai.

Per la seva constitució, la maquinària de la dona deixa de funcionar tres dies al mes i durant el període de l'embaràs. Són etapes d'incomoditat i, sovint, de patiment. Com a justa compensació, té l'alt privilegi de poder practicar l'adulteri il·limitadament la resta de dies de la seva vida.

Aquesta és la llei de Déu, revelada en la seva creació. Però que passa amb aquest privilegi? Viu gaudint-lo lliurement? No. Enlloc. A tot arreu li l'arrabassen. Qui? L'home. Els estatuts de l'home, si la Bíblia és realment la Paraula de Déu.

Aquí teniu una mostra de la «capacitat de raonament» de l'home, com diu ell. Observeu certs fets. Per exemple, al llarg de tota la seva vida, no hi ha cap dia en què sigui capaç de satisfer una dona; així mateix, no hi ha en la vida de la dona un dia en què no es pugui esforçar i vèncer i deixar fora de combat deu homes al llit. Ajunta aquests fets extraordinàriament suggerents i obvis i n'extreu aquesta sorprenent conclusió: el Creador volia que la dona estigués restringida a un sol home.

I així concreta aquesta singular conclusió en una llei, d'una vegada per totes.

I ho fa sense consultar la dona, encara que ella té molt més a dir en aquest assumpte que ell. La capacitat procreadora de l'home es limita a una mitjana de cent exercicis a l'any durant cinquanta anys, la de la dona arriba a les tres mil a l'any durant el mateix període de temps i tants anys més com visqui. Així, l'interès de l'home en aquest assumpte es redueix a cinc mil descàrregues, mentre que el d'ella és de cent cinquanta mil; no obstant això, en comptes de permetre honorablement i justa que dicti la llei la persona clarament més afectada, aquest porc incommensurable, que manca de cap motiu digne de consideració, decideix dictar-la ell!

Fins ara heu descobert, pel que us he ensenyat, que l'home és un babau; ara sabeu que la dona és una babaua rematada.

Si vosaltres o qualsevol altra persona intel·ligent estigués posant en ordre les igualtats i justícies entre home i dona, li donaríeu a l'home una cinquantena part d'interès en una dona i, a la dona, un harem. No es així? Naturalment. Però us dono la meva paraula que aquesta criatura amb l'espelma decrepita ho ha disposat tot exactament al revés. Salomó, que era un dels predilectes de la Deïtat, tenia un gabinet de copulació format per set-centes esposes i tres-centes concubines.

Ni per salvar la vida hauria pogut mantenir dues d'aquestes joves criatures satisfetes, encara que tingués quinze experts que l'ajudessin. Necessàriament, quasi la totalitat de les mil passaven anys i anys amb el seu apetit insatisfet. Imagineu un home prou dur de cor per contemplar cada dia aquest patiment i no fer res per mitigar-lo. Fins i tot, cruelment, augmentava aquesta patètica misèria: mantenia sempre a la vista d'aquelles dones guàrdies fornits, l'esplèndida figura dels quals feia omplir d'aigua la boca de les pobres noietes, però no tenien res per consolar els seus canelobres, ja que aquests cavallers eren eunucs. Un eunuc és una persona l'espelma del qual ha sigut apagada. Intencionadament.

De tant en tant, a mesura que vagi avançant, prendré un passatge bíblic i us mostraré que sempre viola la llei de Déu. Després, s'incorpora als llibres de lleis de les nacions, on continua aquesta violació. Però això pot esperar, no hi ha pressa.

Carta IX

L'arca va continuar el seu viatge, a la deriva, sense brúixola i sense control, a mercè dels vents capriciosos i els corrents arremolinats. I la pluja, persistent! Seguia caient de forma torrencial, calant, inundant. No s'havia vist mai cap pluja igual. S'havia sentit parlar de quaranta centímetres al dia, però això no era res en comparació. Queien tres-cents vint centímetres al dia, tres metres! A aquest increïble ritme va ploure durant quaranta dies i quaranta nits, cobrint els turons de cent vint metres d'altura. Després els cels, i fins i tot els àngels, es van assecar. No hi va haver més aigua.

Com a diluvi universal va ser una decepció, però ja hi havia hagut un munt de diluvis universals abans, com testimonien les bíblies de totes les nacions, i aquest va ser tan bo com el millor. Finalment, l'Arca es va encallar al cim del mont Ararat, a cinc mil cent metres per sobre el nivell de la vall, i la càrrega viva va desembarcar i va descendir la muntanya. Noè va plantar una vinya, en va beure el vi i es va embriagar.

Aquesta persona havia estat escollida entre totes perquè era el millor exemplar. Havia de recomençar la raça humana sobre una nova base. Aquesta va ser la nova base. No prometia res de bo. Seguir endavant amb l'experiment era córrer un risc gran i forassenyat. Era el moment de fer amb aquesta gent el que tan prudentment s'havia fet amb els altres: ofegar-los. Qualsevol se n'hauria adonat. Però el Creador, no. És a dir, potser no.

Es diu que, des del principi dels temps, Ell va preveure tot el que succeiria en el món. Si això és cert, sabia que Adam i Eva menjarien la poma, que la seva descendència seria insuportable i s'hauria d'ofegar, que la descendència de Noè també ho seria i que, amb el temps, hauria d'abandonar el seu tron celestial i baixar a ser crucificat per salvar aquesta pesada raça humana un cop més.

Tota la raça? No! Només una part? Sí. Quina part? A cada generació, durant centenars i centenars de generacions, mil milions morien, i tots estarien condemnats excepte, potser, deu mil. Aquests deu mil procedirien del reduït nombre de cristians, i només un de cada cent d'aquest petit grup tindria oportunitat de salvar-se: tan sols aquells catòlics romans que tinguessin la sort de tenir un sacerdot a mà perquè els llimés l'ànima en exhalar l'últim sospir i, potser, algun presbiterià. Cap més. Tots els altres, condemnats. Milions i milions.

Esteu disposats a acceptar que havia previst això? El púlpit ho accepta. Equival a acceptar que, en matèria d'intel·lecte, la Deïtat és el Pobre Màxim de l'Univers i que, en qüestió de moralitat i caràcter, el seu nivell és tan baix que s'equipara al de David.

Carta X

Els dos Testaments són interessants, cadascun a la seva manera. L'Antic ens ofereix un retrat de la Deïtat d'aquesta gent tal com era abans de convertir-se, l'altre ens en dona

una visió posterior. L'Antic Testament s'interessa principalment per la sang i la sensualitat. El Nou, per la salvació. La salvació per mitjà del foc.

La primera vegada que la Deïtat va baixar a la Terra, va portar-hi la vida i la mort; quan va venir per segon cop, va portar-hi l'infern.

La vida no era un regal valuós, però la mort sí. La vida era un somni febril fet de goigs amargats per penes, plaer enverinat pel dolor: un confús malson de delits espasmòdics i fugissers, èxtasis, exaltacions i alegries barrejats amb misèries prolongades, penes, perills, horrors, decepcions, derrotes, humiliacions i desesperació; la maledicció més opressiva que pogués concebre la inventiva divina. Però la mort era dolça, suau, amable; la mort guaria l'esperit masegat i el cor trencat i els proporcionava descans i oblit; la mort era el millor amic de l'home; quan un home no podia suportar més aquesta vida, la mort venia i l'alliberava.

Amb el temps, la Deïtat va percebre que la mort era un error; un error, perquè era insuficient; insuficient perquè, malgrat ser un agent admirable a l'hora d'infligir tristesa al supervivent, permetia al difunt escapar de la persecució en el sagrat refugi de la tomba, la qual cosa no el satisfieia. Havia de trobar una manera de perseguir els morts més enllà del sepulcre.

La Deïtat va meditar aquest assumpte durant quatre mil anys, sense èxit, però tan bon punt va baixar a la Terra i es va fer cristià se li va aclarir la ment i va saber què fer. Va inventar l'infern i el va proclamar.

Aquí hi ha quelcom curiós. Tothom creu que, mentre era al cel, era sever, dur, ressentit, gelós i cruel; però quan va baixar a la terra i va prendre el nom de Jesucrist, va passar a ser tot el contrari, és a dir: dolç, compassiu, misericordiós, tota duresa desapareguda de la seva naturalesa i reemplaçada per un amor profund i ansiós pels seus pobres fills humans. Però va ser sota el nom de Jesucrist que va inventar i proclamar l'infern!

És a dir, que com a dòcil i tendre Salvador va ser milers de milions de vegades més cruel que en l'Antic Testament. Oh, incomparablement més atroç que en els seus pitjors moments d'aquells dies!

Dòcil i tendre? En breus moments analitzarem aquest sarcasme popular a la llum de l'infern que va inventar.

Encara que és veritat que Jesucrist s'emporta la palma per la malignitat d'aquest invent, ja era prou dur i desplaent per complir la funció de Déu fins i tot abans de tornar-se cristià. Sembla que mai es va aturar a pensar que, quan un home es desviava del bon camí, el culpable era Ell, ja que l'home només actuava segons la disposició que Ell li havia atorgat. No, castigava l'home, en lloc de castigar-se a sí mateix. És més, el càstig solia sobrepassar l'ofensa i sovint no queia sobre el culpable de la falta, sinó sobre algú altre: el cap d'una comunitat, per exemple.

Quan Israel vivia a Xitim, els homes van llançar-se a cometre actes libidinosos amb dones de Moab.

El Senyor va dir a Moisès: «Pren tots els caps del poble i fes-los penjar davant el Senyor, de cara al sol. Així s'apartarà d'Israel la meva forta indignació».

Us sembla just? No sembla que els «caps del poble» haguessin comès adulteri, però se'ls va penjar a ells en comptes de penjar el «poble».

Si va ser just i correcte en aquell temps, també seria just i correcte avui, perquè el púlpit manté que la justícia de Déu és eterna i inalterable, així com que Ell és la Font de la Moral, i que aquesta moral és eterna i inalterable. Bé, aleshores hem de creure que si el poble de Nova York comencés a fornicar amb les filles de Nova Jersey, seria just i correcte construir un patíbul davant de l'ajuntament i penjar-hi l'alcalde, el xèrif, els jutges i l'arquebisbe, encara que ells no haguessin pres part en aquest acte. A mi no em sembla bé.

A més, podeu estar completament segurs d'una cosa: això no passaria. El poble no ho permetria. Són millors que la seva Bíblia. Aquí no passaria res, tret d'alguns judicis per danys i perjudicis en cas que no es pogués silenciar l'incident. Ni tan sols allà al Sud prendrien mesures contra persones que no hi tinguessin res a veure; agafarien una soga i donarien caça als culpables i, si no els trobessin, linxarien un negre.

Digui el que digui el púlpit, les coses han millorat molt des dels temps del Totpoderós.

Voleu examinar una mica més la moral, disposició i conducta de la Deïtat? I recordeu que a catequesi s'insta als nens a estimar el Totpoderós, honorar-lo i lloar-lo, convertir-lo en un model a seguir i assemblejar-se a Ell tant com puguin.

Llegiu:

1 El Senyor va parlar encara a Moisès. Li digué:

2 «Venja els israelites del mal que els han fet els madianites. Després d'això, moriràs i aniràs a reunir-te amb els teus pares.» [...]

7 Van fer la campanya contra Madian, tal com el Senyor havia ordenat a Moisès, i van matar tots els homes.

8 Mataren igualment els cinc reis de Madian: Eví, Rèquem, Sur, Hur i Reba, i també Balaam, fill de Beor.

9 Els israelites es van endur captives les dones de Madian i les criatures, s'apoderaren de tots els animals de càrrega, de tots els ramats i de tots els objectes de valor, 10 i calaren foc a totes les poblacions i campaments madianites.

11 Acabat es van endur el botí i totes les persones i els animals que havien capturat, 12 i van portar-ho a Moisès, al sacerdot Eleazar i a la comunitat dels israelites que estaven acampats a les planes de Moab, a la riba del Jordà, enfront de Jericó. Portaven els captius amb tot el botí.

13 Moisès, el sacerdot Eleazar i tots els principals de la comunitat van sortir a rebre'ls fora del campament.

14 Però Moisès s'indignà contra els homes designats per a comandar les tropes, els caps de mil i de cent combatents, que tornaven de l'expedició

15 Els va dir: «Però com és que no heu matat les dones?

16 Penseu que van ser elles les qui, aconsellades per Balaam, van arrossegar els israelites a ser infidels al Senyor en el cas de Peor; per això es va abatre una epidèmia sobre la comunitat del Senyor.

17 Per tant, mateu tots els nois i totes les dones que han estat casades.

18 Deixeu tan sols amb vida les noies solteres, i que siguin per a vosaltres.

19 I ara acampeu set dies fora del campament. Tots els qui hagin mort algú o hagin tocat un cadàver s'hauran de purificar el tercer dia i el setè. Això mateix hauran de fer les vostres captives.

20 Purifiqueu també la roba i tots els objectes de pell, els teixits de pèl de cabra i els objectes de fusta».

21 Després el sacerdot Eleazar digué als homes de la tropa que havien anat a combatre: «Aquesta és la llei ritual que el Senyor ha donat a Moisès [...]».

25 El Senyor va dir a Moisès:

26 «Tu, el sacerdot Eleazar i els caps de llinatge de la comunitat, feu el recompte de les persones i dels animals capturats.

27 Reparteix el botí a mitges entre els combatents, els qui han sortit en campanya, i la resta de la comunitat.

28 De la part assignada als combatents, reserva'n com a tribut per al Senyor [...]».

31 Moisès i el sacerdot Eleazar van complir el que el Senyor havia ordenat a Moisès.

32 El total del botí, a part del saqueig que els combatents havien fet pel seu compte, era de 675 .000 caps dels ramats d'ovelles i abres,

33 72 .000 caps dels ramats de vaques

34 i 61 .000 ases;

35 les persones, és a dir, les dones que no havien estat casades, eren 32 .000 [...],

40 16 .000 persones, de les quals van reservar-ne 32 com a tribut per al Senyor.

41 Moisès va donar al sacerdot Eleazar la part reservada com a tribut per al Senyor, tal com el Senyor havia ordenat [...].

47 D'aquesta part assignada als israelites, Moisès en va separar un per cada cinquanta, tant de les persones com del bestiar, i va donar-ho als levites, que estan al servei del tabernacle del Senyor, tal com el Senyor havia ordenat.

10 Quan arribis en una ciutat per atacar-la, ofereix-li primer la pau [...].

13 Quan el Senyor, el teu Déu, la faci caure a les teves mans, mata tots els homes.

14 Les dones, les criatures, el bestiar i tot el que trobaràs a la ciutat podràs quedar-t'ho com a botí; i menjaràs del botí dels enemics que el Senyor, el teu Déu, t'haurà posat a les mans.

15 Fes-ho així amb totes les ciutats llunyanes, que no pertanyen a les nacions on us establireu.

16 Però en les ciutats d'aquests pobles que el Senyor, el teu Déu, et dóna en possessió, no hi deixis ni una ànima.

La llei bíblica diu: «no mataràs».

La llei de Déu, implantada en el cor de cada home en el moment de néixer, diu: «mataràs».

El capítol que he citat mostra que aquest llibre és, altra vegada, un fracàs. No pot anul·lar la llei de la naturalesa, que és més poderosa.

D'acord amb les creences d'aquesta gent, va ser Déu mateix qui va dir «no mataràs».

És clar, doncs, que no pot guardar els seus propis manaments.

Ell va matar tota aquella gent, tots els homes.

Havien ofès la Deïtat d'alguna manera. Sense aprofundir, ja sabem quina va ser la ofensa; és a dir, una bajanada; alguna petitesa a la qual ningú, tret d'un déu, donaria la menor importància. És altament probable que algun madianita estigués imitant la conducta d'un tal Onan, a qui es va ordenar «penetrar la dona del seu germà», cosa que va fer, però, en comptes de consumir l'acte, «ho va deixar caure a terra».

El Senyor va matar Onan per això, perquè el Senyor no podia tolerar la manca de decòrum. El Senyor va executar Onan i encara avui el món cristià no entén per què es va deturar en lloc de matar tots els habitants de cinc-cents quilòmetres a la rodona, ja que aquests eren innocents i, per tant, els que hauria assassinat normalment. Perquè aquesta ha sigut sempre la seva idea de justícia. Si hagués tingut un lema, hauria sigut: «que no escapi cap innocent». Recordeu el que va fer en els temps del diluvi. Hi havia multituds de nens petits, i sabia que mai i havien fet cap mal; però els seus familiars sí, i això era suficient per a Ell. Va observar com les aigües pujaven fins als seus llavis que xisclaven, va veure el terror desenfrenat dels seus ulls, va apreciar l'agonia en la cara suplicant de les mares, que hauria commogut qualsevol cor tret del seu. Però ell volia castigar els innocents en particular, i va ofegar aquelles pobres criatures.

I recordeu que, en el cas de la descendència d'Adam, tots són innocents, cap d'ells va prendre part en l'ofensa, però la Deïtat els considera culpables encara avui. Ningú se'n deslliura si no és reconeixent la seva culpa, cap altra mentida no serveix.

Algun madianita devia repetir l'acte d'Onan i va portar aquell nefast desastre sobre el seu poble. Si no va ser aquesta la falta que va ultratjar els sentiments de la Deïtat, aleshores ja sé què va ser: un madianita va pixar a la paret. N'estic segur, perquè aquesta és una ofensa que la Font de tota Etiqueta no pot tolerar. Una persona podia pixar contra un arbre, podia pixar sobre la seva mare, podia pixar-se a sobre i sortir-ne ben parat, però pixar a la paret, mai: això seria anar massa lluny. L'origen de la predisposició divina contra aquest delictes no està establert; però sabem que aquest

prejudici era fort, tan fort que sols una massacre total del poble que habités la regió on estigués la paret podia satisfer la Deïtat.

Prengueu, per exemple, el cas de Jeroboam. «Exterminaré de la casa de Jeroboam el qui qui pixa a la paret.» I així ho va fer. I no només va eliminar el culpable, sinó també tota la resta d'habitants.

El mateix va passar amb la família de Baixà. Tots van ser exterminats: parents i amics, no en va deixar «un de sol que pixés a la paret».

En el cas de Jeroboam, trobeu un notable exemple del costum de la Deïtat de no limitar els seus càstigs al culpable, sinó d'incloure també els innocents. Fins i tot va escombrar els descendents d'aquella desafortunada família, «com qui fa net de tota la brossa». Això inclou les dones, les donzelles i les nenes petites. Totes innocents, ja que no podien pixar contra la paret. Ningú del seu sexe no ho pot fer. Només els membres del sexe contrari poden realitzar aquesta proesa.

Un prejudici curiós. I encara existeix. Els pares protestants tenen una Bíblia a mà a casa perquè els nens l'estudiïn, i una de les primeres coses que aprenen és a ser bons i sants i no pixar contra la paret. Estudien aquests passatges més que qualsevol altre, tret d'aquells que inciten a la masturbació. Aquests els busquen i els estudien en privat. No existeix un nen protestant que no es masturbi. Aquest art és el primer assoliment que li confereix la seva religió. I també el primer que la religió confereix a una nena.

La Bíblia té aquest avantatge sobre la resta de llibres que ensenyen refinament i bones maneres: que és per als nens. Arriba a la seva ment quan es troben en l'edat més receptiva i impressionable; els altres han d'esperar.

«Porta una paleta en el teu equip. Quan surtis a fer les teves necessitats, obre un clot i després cobreix amb terra els excrements.»

Aquesta regla es va fer en els vells temps perquè «el Senyor, el teu Déu, va i ve per dins el campament».

Probablement no val la pena intentar esbrinar amb certesa per què van ser exterminats els madianites. Només podem estar segurs que no va ser cap gran ofensa: els casos d'Adam, el diluvi i els profanadors de parets ens ho ensenyen. Potser un madianita es va deixar la pala a casa i va desencadenar el problema. Però no té cap importància. El principal és el problema en sí, i la moral que se'n desprèn per instruir i elevar els cristians d'avui en dia.

Déu va escriure en les taules de pedra: «no mataràs». També: «no cometràs adulteri».

Pau, parlant en nom de Déu, directament desaconsellava la pràctica sexual. Un gran canvi del punt de vista diví des de l'època de l'incident de Madian.

Carta XI

La història humana en totes les èpoques ha estat tenyida de sang, carregada d'odi i tacada de crueltat; però després dels temps bíblics, tots aquests trets no han superat certs límits. Fins i tot l'Església, que té el mèrit d'haver vessat més sang innocent que totes les guerres polítiques juntes des del principi de la seva supremacia, ha observat uns límits. Més o menys. Però ja heu vist que quan el Senyor, Déu del cel i la terra, el Pare adorat de l'home, va a la guerra, no hi ha cap límit. Ell, a qui anomenen Font de Misericòrdia, és totalment immisericordiós. Ell mata, mata i mata! A tots els homes, bèsties, nens, nadons; també totes les dones i les nenes, tret d'aquelles que encara no han sigut desflorades.

No fa cap distinció entre l'innocent i el culpable. Els bebès eren innocents, les bèsties eren innocents, igual que molts dels homes, dones, nens i nenes, però van patir amb els culpables. El que aquest Pare boig volia era sang i misèria; li era indiferent qui les patís.

El càstig més sever de tots es va imposar a persones que de cap manera mereixien aquest terrible destí: les trenta-dues mil verges. Els van palpar les parts privades per tal d'assegurar que encara posseïen l'himen intacte; després d'aquesta humiliació, se les va desterrar per ser venudes com esclaves; la pitjor i més vergonyosa de les esclavituds: l'esclavitud de la prostitució, l'esclavitud del llit, per excitar el desig i satisfer-lo amb els seus cossos; esclaves de qualsevol comprador, ja fos un cavaller o un brètol tosc i brut.

Va ser el Pare qui va infligir aquest terrible càstig immerescut a aquelles verges desposseïdes i abandonades, la família de les quals havia matat davant dels seus ulls. I mentrestant, li resaven elles perquè les compadís i les rescatés? Sens dubte. Aquelles verges eren un botí de guerra. En va reclamar la seva part i la va obtenir. Per a què li servien a ell les verges? Examineu la seva història posterior i ho sabreu.

Els seus sacerdots també van obtenir la quota pertinent de verges. Quin ús en podien fer els sacerdots, de les verges? La història privada del confessor catòlic romà us pot respondre aquesta pregunta. La major diversió dels confessors ha sigut sempre la seducció, en totes les èpoques de l'Església. El pare Jacint testimonia que, de cent sacerdots confessats per ell, noranta-nou havien fet servir eficaçment el confessor per seduir dones casades i noies joves. Un sacerdot va confessar que, de les nou-centes noies i dones a qui havia servit com a confessor, cap havia escapat de la seva abraçada lasciva tret de les velles i les lletges. La llista oficial de preguntes que un sacerdot està obligat a fer és capaç d'excitar amb absoluta mestria qualsevol dona que no sigui paralítica.

No hi ha res en la història dels pobles salvatges o civilitzats que sigui més complet, més immisericordiosament destructiu que la campanya del Pare de la Misericòrdia contra els madianites. L'informe oficial no explica els incidents ni detalls

menors, només dóna informació global: totes, les verges, tots els homes, tots els nadons, totes les criatures que respiren, totes les cases, totes les ciutats; pinta un ampli quadre de ruïnes ardents i desolació tempestuosa que s'estén fins on arriba la vista; la imaginació hi afegeix una sinistra quietud, un terrible silenci: el silenci de la mort. Però, evidentment, hi van haver incidents. D'on podem extreure'n informació?

De la història recent. De la història dels pells roges d'Amèrica del Nord. Allà es va repetir l'obra de Déu, seguint l'autèntic esperit de Déu. L'any 1862, els indis de Minnesota, que havien sigut profundament agreujats i tractats injustament pel govern dels Estats Units, es van alçar contra els colons blancs i els van massacrar. Van massacrar tots aquells a qui van posar la mà a sobre, sense fer distincions d'edat o sexe. Considereu aquest incident:

Una dotzena d'indis va assaltar una granja a l'alba i van capturar la família que hi vivia. Estava formada pel granger, la seva dona i quatre filles, la menor de catorze anys i la major, de divuit. Van crucificar els pares; és a dir, els van repenjar totalment despallats contra la paret de la sala d'estar i els hi van clavar les mans. Després van despallar les filles, les van estendre a terra davant dels seus pares i les van violar repetidament. Finalment, van crucificar a les noies en la paret oposada a la dels seus pares i els van tallar el nas i els pits. També... És igual, no donaré més detalls; hi ha un límit. Hi ha indignitats tan atroces que la ploma no pot escriure-les. Un membre de la pobra família crucificada, el pare, encara era viu quan va arribar l'ajuda dos dies després.

Ara coneixeu un dels incidents que van succeir durant la massacre de Minnesota. Us en podria explicar cinquanta més. Cobririen totes les diverses classes de crueltat que la brutal ment humana ha sigut capaç d'inventar.

Ara també sabeu, gràcies a aquests clars indicis, què va passar sota la direcció personal del Pare de la Misericòrdia durant la campanya madianita. La campanya de Minnesota només en va ser una rèplica. No va passar en una res que no hagués succeït en l'altra.

No, això no és estrictament cert. Els indis van ser més compassius que el Pare de la Misericòrdia. No van vendre les verges com esclaves per apaivagar la luxúria dels assassins de la seva família mentre duressin les seves tristes vides; les van violar i després, caritativament, van abreujar els patiments següents, posant-hi fi amb el preciós regal de la mort. Van cremar algunes cases, però no totes. Es van endur bèsties innocents, però no els van llevar la vida.

Es podria esperar que aquest mateix Déu sense consciència ni moral es convertís en un mestre de moralitat, de dolcesa, de mansuetud, de justícia o de puresa? Sembla impossible, extravagant; però escolteu-lo. Aquestes són les seves pròpies paraules:

Feliços els pobres en l'esperit, perquè d'ells és el Regne del cel.
Feliços els qui ploren, perquè seran consolats.

Feliços els humils, perquè posseiran la terra.
Feliços els qui tenen fam i set de ser justos, perquè seran saciats.
Feliços els compassius, perquè seran compadits.
Feliços els nets de cor, perquè veuran Déu.
Feliços els qui treballen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu.
Feliços els perseguits pel fet de ser justos, perquè d'ells és el Regne del cel
Feliços vosaltres quan, per causa meva, us insultaran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies!

Els llavis que van pronunciar aquests immensos sarcasmes, aquestes enormes hipocresies, són els mateixos que van ordenar la massacre total dels madianites, nens i bestiar inclosos; la destrucció absoluta de la seva ciutat; la condemna massiva de les verges a una esclavitud immunda i indescriptible. És la mateixa Persona que va desencadenar sobre els madianites les malignes crueltats que van ser repetides detalladament a Minnesota divuit segles més tard. L'episodi de Madian el va omplir de goig, igual que el de Minnesota. En cas contrari, l'hauria evitat.

Les benaurances i els capítols dels Nombres i Deuteronomi citats anteriorment s'haurien de llegir junts des del púlpit; aleshores la congregació tindria un retrat complet del Pare celestial. Tot i així, encara no he conegut cap sacerdot que ho faci.